

VUOSIKERTOMUS 2014

LIITE 1 Toteutetut toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset

Seta ry

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	2
1. Lainsäädäntö ja yhteiskunnan toiminta muuttuvat yhdenvertaisemmiksi.....	3
1.1 LAINSÄÄDÄNTÖ TAKAA YHDENVERTAISUUDEN	3
1.2 POLITIIKKA JA VIRANOMAISKÄYTÄNNÖT MUUTTUVAT PAREMMIKSI	5
TIEDOTUSVÄLINEET.....	9
2. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt otetaan huomioon eri palveluissa ja viranomaistoiminnassa.....	11
2.1 ERI AMMATTIRYHMÄT SAAVAT KOULUTUSTA JA KONSULTAATIOTA	11
2.2 SEKSUAALISEN SUUNTAUTUMISEN JA SUKUPUOLEN MONINAISUUDESTA ON SAATAVILLA AJANTASAISTA JA LAADUKASTA TIETOA.....	13
2.3 AMMATTILAISET, JÄRJESTÖT JA MUUT TOIMIJAT ERI SEKTOREILLA TOIMIVAT SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖJEN HYVINVOINNIN JA IHMISOIKEUSTILANTEEN PARANTAMISEKSI	15
2.4 VANHUSPALVELUITA KEHITETÄÄN YHDENVERTAISEMMIKSI	19
3. Tuki ja voimaannuttava toiminta lisääntyy eri puolilla maata	23
3.1 YHDENVERTAISUUDESTA SEKÄ SETAN JA SEN TRANSTUKIPISTEEN TOIMINNASTA ON TIETOA HLBTIQ-IHMISILLE JA HEIDÄN LÄHEISILLEEN ..	23
3.2 NUORTEN HYVINVOINNISTA ON UUTTA TIETOA NUORTEN KANSSA TOIMIVILLE	26
3.3 JÄSENJÄRJESTÖT SAAVAT TUKEA KOULUTUS-, VERTAIS- JA SOSIAALIPALVELUTOIMINNALLEEN	26
3.4 SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖIHIN KUULUVILLE ON TARJOLLA YKSILÖASIAKASPALVELUA JA PERHEIDEN TUKEA	28
3.5 SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖIHIN KUULUVILLE ON TARJOLLA VOIMAUTTAVAA YHTEISÖTYÖTÄ.....	29
4. Seta on dynaaminen, kuunteleva ja vaikuttava organisaatio	31
4.1 TARKOITUKSEN MUKAINEN JA RIITTÄVÄSTI RESURSOITU ORGANISAATORAKENNE TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS.....	31
RAHOITUS JA VARAINHANKINTA	32
4.2 TOIMINTA PALVELEE HYVIN SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖIHIN KUULUVIEN YHTEISÖÄ	33

1. Lainsäädäntö ja yhteiskunnan toiminta muuttuvat yhdenvertaisemmiksi

Ylätavoite: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset ja heidän läheisensä voivat elää yhdenvertaisina niin, että jokaisen ihmisoikeudet ja hyvinvointi toteutuvat riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta.

Työnjako: Setan poliittisesta vaikuttamistyöstä vastasivat hallitus, pääsihteeri sekä hallituksen perustamat valiokunnat, työryhmät ja toimikunnat. Asiantuntijatyöntekijät tukivat vaikuttamistyötä. Koulutustoiminta, asiakastyö ja yhteisöllinen toiminta tuottivat vaikuttamistyön käyttöön tietoa ihmisten kokemuksista.

1.1 Lainsäädäntö takaa yhdenvertaisuuden

Translaki

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Translakia muutetaan niin, että juridisen sukupuolen korjaaminen perustuu omaan ilmoitukseen.</p> <p><i>Seta toimii sosiaali- ja terveysministeriön translakityöryhmässä ja toteuttaa translakivaikuttamista myös muita kanavia pitkin yhdessä Trasekin ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Transtukupisteen asiantuntimus tukee Setan edustajien työtä työryhmässä.</i></p>	<p>Seta toimi sosiaali- ja terveysministeriön translakityöryhmässä ja jätti eriävän mielipiteen työryhmän väliraporttiin, johon sisältyi toivomaamme suppeampi luonnos hallituksen esitykseksi. Seta antoi lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja vaikutti muihin lausunnonantajiin. Seta kommentoi asiaa mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Seta lähetti yhdessä Ihmisoikeusliiton, Trasekin, Amnestyn ja Sateenkaariperheiden kanssa kirjeen peruspalveluministeri Susanna Huoviselle ja erikseen pääministerille sekä tapasi pääministerin yhdessä muiden järjestöjen kanssa.</p> <p>STM valmisteli hallituksen esityksen esityskuntoon, mutta hallitus ei vuoden loppuun mennessä antanut esitystä translain muuttamisesta.</p>

Perhelainsäädäntö

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Avioliittolakia muutetaan niin, että siitä tulee kaikkia parisuhteita koskeva yleinen avioliittolaki. Muutoksen myötä samaa sukupuolta oleva pari voi hakea yhdessä adoptiovanhemmiksi.</p> <p><i>Tuodaan tietoa tasa-arvoisesta avioliittolaista kansanedustajien ja median suuntaan yhteistyössä Tahdon2013-kampanjan ja muiden yhteistyötahojen kanssa kansalaisaloitteen eduskuntakäsittelyn aikana.</i></p>	<p>Seta kävi lakivaliokunnan kuultavana ja antoi taustatietoja eri tahoille, jotka vaikuttivat asiaan.</p> <p>Seta kommentoi avioliittolakikysymystä mediassa ja sosiaalisessa mediassa sekä julkaisi tiedotteita ja blogikirjoituksia. Seta järjesti onnistuneen suurmielentoimituksen tasa-arvoisen avioliittolain puolesta yhteistyössä Sateenkaariperheiden, HeSetan, Trasekin, Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan ja Tahdon2013-kampanjan kanssa.</p> <p>Tasa-arvoinen avioliittolaki hyväksyttiin eduskunnassa 12.12.2014.</p>
<p>Isyyslaki määrittelee juridisen vanhemmuuden sateenkaariperheissä lasten oikeusturvan kannalta tar-</p>	<p>Seta antoi yhteisen lausunnon Trasekin kanssa sekä tiedotteen yhdessä Sateenkaariperheiden, Trasekin,</p>

<p>koituksenmukaisella tavalla.</p> <p><i>Seurataan isyyslain uudistuksen etenemistä ja vaikutetaan tarkoituksenmukaisin keinoin yhteistyössä Sateenkaariperheet ry:n ja Trasekin kanssa.</i></p>	<p>Amnestyn, Ihmisoikeusliiton ja Regnbågsankanin kanssa. Seta järjesti mielenosoituksen Sateenkaariperheiden, Ihmisoikeusliiton, Naisasialiitto Unionin, HeSetan ja Regnbågsankanin kanssa. Seta teki tiivistä yhteistyötä erityisesti Sateenkaariperheiden ja Trasekin kanssa taustavaikuttamisessa oikeusministeriön äitiyslakityöryhmään, joka perustettiin vaikuttamistyön tuloksena, ja antoi lausunnon työryhmän esityksestä.</p> <p>Koska transihmisten vanhemmuuden säätelyyn liittyviä asioita ei oltu ottamassa isyyslakiin, järjestöjen yhteisen vaikuttamistyön tuloksena STM:n translakityöryhmä ehdotti sukupuolensa vahvistavien henkilöiden vanhemmuuden säätelyä translaissa. Ministeriö jätti kuitenkin vanhemmuutta koskevan säätelyn pois hallituksen esityksen viimeisimmästä versiosta.</p>
<p>Seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvää syrjintäsuoja vahvistetaan. Suomeen perustetaan yhdenvertaisuusvaltuutettu, jonka valtuuksiin kuuluu seksuaaliseen suuntautumiseen kohdistuvaan syrjintään puuttuminen, myös työelämässä. Yhdenvertaisuuslain toimeenpanoon ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintaan osoitetaan riittävät lisäresurssit.</p> <p><i>Vaikutetaan yhdenvertaisuuslain sisältöön ja toimeenpanon edellytyksiin eduskuntakäsittelyn aikana ja sen jälkeen yhteistyössä muiden kansalaisjärjestöjen ja erityisvaltuutettujen kanssa.</i></p>	<p>Seta teki yhteistyötä kansalaisjärjestöjen ja erityisvaltuutettujen kanssa. Seta antoi lausunnon ja oli työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuultavana julkisessa kuulemisessa. Seta kävi neuvotteluja vähemmistövaltuutetun toimiston kanssa ja vaikutti ihmisoikeusvaltuuskunnan kautta asian esilläpitämiseen.</p> <p>Uusi yhdenvertaisuuslaki astui voimaan ja yhdenvertaisuusvaltuutettu perustettiin 1.1.2015.</p>
<p>Sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisu ja kehon sukupuoli-identiteetti kirjataan tasa-arvolakiin kiellettyinä syrjintäperusteina ja lakiin kirjataan viranomaisten, työnantajien ja koulutuksen järjestäjien velvoite edistää aktiivisesti sukupuolivähemmistöjen tasa-arvoa.</p> <p><i>Vaikutetaan tasa-arvolain sisältöön ja toimeenpanon edellytyksiin eduskuntakäsittelyn aikana ja sen jälkeen yhteistyössä muiden kansalaisjärjestöjen ja erityisvaltuutettujen kanssa.</i></p>	<p>Seta teki yhteistyötä kansalaisjärjestöjen ja tasa-arvovaltuutettujen kanssa. Seta antoi lausunnon ja oli eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuultavana julkisessa kuulemisessa. Seta vaikutti ihmisoikeusvaltuuskunnan kautta asian esilläpitämiseen.</p> <p>Seta valmisti yhteistyössä WoM Oy:n ja Ihmisoikeusliiton kanssa tasa-arvolain uudistuksista neljä eri painettua esitettä ja yhden verkkotietopakettin. Esitteiden painatus ja julkaiseminen tapahtuvat 2015.</p> <p>Uudistettu tasa-arvolaki, johon sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu on kirjattu syrjintäperusteiksi, astui voimaan 1.1.2015.</p>
	<p>Seta osallistui julkiseen keskusteluun sijaissyntyämisestä järjestämällä yhteistyössä Sateenkaariperheet ry:n ja Simpukka ry:n kanssa tilaisuuden aiheesta.</p>

1.2 Poliitikka ja viranomaiskäytännöt muuttuvat paremmiksi

Yleiset toimet

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Hallitus laati toimintaohjelman seksuaali- ja sukupuolivähemmistöpolitiikasta. Euroopan neuvoston ministerikomitean antama seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuvan syrjinnän vastaisen suosituksen toimeenpano etenee Suomessa.</p> <p><i>Vaikutetaan ministeriöiden hallitusohjelmatavoitteisiin ja ihmisoikeusselonteon valmisteluun ministeriöiden välisen hlbtq-työryhmän kautta ja muita kanavia pitkin.</i></p> <p><i>Perustetaan politiikkavaliokunta, joka tukee Setan vaikuttamista eduskuntavaaleihin 2015 liittyen.</i></p>	<p>Seta osallistui ministeriöiden välisen perus- ja ihmisoikeusyhteyshenkilöiden verkoston hlbtq-työryhmän toimintaan sekä oikeusministeriön julkaisusarjassa julkaistun raportin laatimiseen. Raportissa suositellaan toimintaohjelman laatimista.</p> <p>Seta osallistui kuulemisiin ihmisoikeusselonteosta ja ihmisoikeustoimintaohjelman arvioinnista. Hallitus nosti ihmisoikeusselonteossa hlbtq-toimintaohjelman laatimisen esiin yhtenä keinona edistää hlbtq-ihmisten perus- ja ihmisoikeuksia.</p> <p>Politiikkavaliokunnan toimintaa ei käynnistetty vuonna 2014.</p>
<p>Ihmisoikeusselontekoon kirjataan konkreettiset tavoitteet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksien edistämiseksi eri hallinnonaloilla.</p> <p>Hlbtq-järjestöjä kuullaan kaikissa keskeisissä ihmisoikeuspolitiikkaan liittyvissä hankkeissa, kuten määräaikaisraportoinneissa, lainvalmistelussa sekä Suomen kantojen ja prioriteettien määrittelyssä eurooppalaisten instituutioiden ja monenkeskisten järjestöjen toimintaan liittyen.</p> <p><i>Vaikutetaan ihmisoikeusselontekoon ministeriöiden välisen hlbtq-työryhmän, ihmisoikeusvaltuuskunnan ja muiden foorumien kautta ja omilla lausunnoilla.</i></p> <p><i>Seurataan ajankohtaisia ihmisoikeusmekanismeihin liittyviä prosesseja ja tarjotaan keskeisissä kysymyksissä näkemyksiä silloinkin, kun Setalta ei erikseen pyydetä lausuntoa.</i></p>	<p>Seta vaikutti siihen, että ministeriöiden välisen perus- ja ihmisoikeusyhteyshenkilöiden verkoston hlbtq-työryhmän toimintaan laatimaan raporttiin kirjattiin suosituksia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksien edistämiseksi eri hallinnonaloilla.</p> <p>Seta osallistui kuulemisiin ihmisoikeusselonteosta ja ihmisoikeustoimintaohjelman arvioinnista.</p> <p>Seta antoi lausuntoja useista ihmisoikeuspolitiikkaan liittyvistä asioista, muun muassa taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien sopimuksen toimeenpano Suomessa (TSS-sopimus), YK:n kaikinainen naisten syrjinnän poistamista koskevasta yleissopimuksesta (CEDAW) ja Euroopan neuvoston linjauksista yritysten yhteiskuntavastuusta.</p>

Sosiaali- ja terveysala

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Nuorten ja aikuisten pääsy transtutkimuksiin ja -hoitoihin turvataan. Riittävät resurssit sukupuoli-identiteetin tutkimus- ja hoitoyksiköille turvataan.</p> <p><i>Vaikutetaan sosiaali- ja terveysministeriön translaki-työryhmän kantoihin työryhmän jäsenenä.</i></p>	<p>Seta osallistui sosiaali- ja terveysministeriön translaki-työryhmän toimintaan ja loppuraportin laatimiseen ja piti työryhmässä esillä eri-ikäisten sujuvan hoitoon pääsyn tärkeyttä sekä tutkimus- ja hoitoyksiköiden resurssitarpeita.</p> <p>Seta oli mukana ministeriöiden välisen perus- ja ihmisoikeusverkoston hlbtq-työryhmän työssä ja vaikutti sen antamiin suosituksiin.</p>
<p>Intersukupuolisten lasten hoidot arvioidaan ja niistä annetaan ihmisoikeuslähtöinen ohjeistus.</p>	<p>Seta piti intersukupuolisten lasten hoitoihin liittyviä ongelmia esillä sosiaali- ja terveysministeriön trans-</p>

<p><i>Vaikutetaan sosiaali- ja terveysministeriön translakityöryhmän kautta työryhmän jäsenenä.</i></p>	<p>lakityöryhmässä ja ministeriöiden välisen perus- ja ihmisoikeusverkoston hlbtityöryhmässä.</p> <p>Seta vaikutti THL:n seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelmaan. Huhtikuussa julkaistussa toimintaohjelmassa linjataan, että oikeusministeriö käynnistää selvityksen intersukupuolisten lasten asemasta.</p>
<p>Seksuaaliterveyspolitiikassa sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus ovat lähtökohtana.</p> <p>Seksuaalikasvatuksessa käsitellään sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta yhdenvertaisesti ja ajantasaiseen tietoon perustuen. HIV-ehkäisyvalituksen rinnalla kiinnitetään huomiota hiv:n kanssa elävien ihmisten hyvinvointiin.</p> <p><i>Vaikutetaan seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämishjelman uudistamiseen ja toimeenpanoon lausunnoilla, kuulemisilla ja tekemällä yhteistyötä muiden seksuaaliterveystoimijoiden kanssa.</i></p>	<p>Seta vetosi uuden seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman linjauksiin vaikuttamistyössään. Ehkäise, edistä, vaikuta – seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014–2020 -ohjelmaan kirjattiin suuri määrä hlbtihmisten oikeuksiin liittyviä toimenpiteitä ja kehittämistarpeita.</p> <p>Seta vaikutti yhdessä Trasekin ja Sateenkaariperheiden kanssa hedelmöityshoitoja koskevaan sosiaali- ja terveysministeriön kiireettömän hoidon ohjeistukseen. Peruspalveluministeri Susanna Huovinen lähetti järjestöjen vaikuttamistyön tuloksena julkisille hedelmöityshoitoja antaville palveluntarjoajille joulukuussa kirjeen, jossa hän kehotti näitä noudattamaan perustuslain ja yhdenvertaisuuslainsäädännön syrjintäkieltoja.</p>
<p>Niin kutsuttu eheyttäminen kielletään myös vaihtoehto- ja uskomushoitoina.</p> <p><i>Vaikutetaan sen puolesta, että sosiaali- ja terveysministeriö ottaisi eheytystoiminnan ongelmat huomioon valmistellessaan lakia vaihtoehtoisten hoitomuotojen säätelystä.</i></p>	<p>Hallitus ei käynnistänyt vaihtoehtoisten hoitomuotojen säätelyä koskevan lain valmistelua, joten asiaan ei ollut ajankohtaista vaikutusta.</p>
<p>Verenluovutus on mahdollista seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta.</p> <p><i>Seurataan kansainvälistä keskustelua ja vaikutetaan Veripalvelun toimintaan.</i></p>	<p>Seta kommentoi asiaa sosiaalisessa mediassa. Seta kommentoi mediassa myös kantasolujen luovutuskieltoa.</p> <p>Verenluovutuksen ehtoja muutettiin vuonna 2014 niin, että seksin harrastaminen miehen kanssa ei enää aiheuta elinikäistä luovutuskieltoa miehelle, vaan mies voi luovuttaa verta, jos seksistä miehen kanssa on kulunut vähintään vuosi.</p>

Koulutus, nuorisotyö ja varhaiskasvatus

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:</p> <p>Varhaiskasvatuksessa ja kaikilla kouluasteilla edistetään yhdenvertaisuutta ja normikriittisyyttä sekä annetaan ihmisoikeuskasvatusta. Opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineisiin on sisällytetty tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta.</p> <p><i>Vaikutetaan opetus- ja kulttuuriministeriöön ja Opetushallitukseen esiopetuksen ja peruskoulun opetus-</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:</p> <p>Seta vastasi opetushallituksen verkkokyselyihin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista ja ammatillisten tutkintojen perusteista sekä kommentoi lukion voimassa olevaa opetussuunnitelmaa. Seta antoi lausunnon varhaiskasvatuslaista. Seta kommentoi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista eri oppiaineiden vastuuryhmien puheenjohtajille ja vaikutti muiden tahojen lausuntoihin.</p>
---	--

<p><i>suunnitelman perusteiden ja lukion tuntijaon uudistamisprosessissa. Vaikuttamistyössä hyödynnetään Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeesta ja Hyvinvoiva sateenkaarinuori -hankkeesta sekä muista yhteistyöhankkeista kertynyttä tietoa. Tehdään yhteistyötä muiden kyseessä oleviin uudistuksiin vaikuttavien tahojen kanssa (Allianssi, opiskelijajärjestöt, Nuora, Lastentarhanopettajaliitto, Suomen Lastenhoitoalan Liitto, OAJ, Folkhälsan, Suomen Vanhempainliitto ja Naisasialiitto Unioni).</i></p> <p><i>Vaikutetaan nuorisobarometriin ja kouluterveyskyselyyn.</i></p> <p><i>Koulutusvaliokunta jatkaa työtään kansallisten koulutuspoliittisten kysymysten parissa. Ajankohtaisena asiana koulutusvaliokunta vaikuttaa edelleen eri koulutusasteiden opetussuunnitelmien perusteiden uudistamisessa.</i></p>	<p>Seta kommentoi nuorisobarometrin ja kouluterveyskyselyn kysymyksiä. Pääsihteeri laati artikkelin nuorisobarometriin.</p> <p>Koulutuspoliittinen valiokunta toimi Facebook-ryhmänä.</p>
<p>Oppilaitokset ovat turvallisia ympäristöjä kaikille siellä opiskeleville ja työskenteleville.</p> <p><i>Aloitetaan vaikuttaminen suoraan kuntien sivistystoimiin ja muihin opetusviranomaisiin, muun muassa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien uudistuksiin nojaten. Hyödynnetään monipuolisesti eri yhteistyötahoja.</i></p> <p><i>Luodaan hyvänä käytäntönä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa malli kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaksi, joka olisi hlbtq-sensitiivinen.</i></p>	<p>Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeen materiaalin levittämistä jatkettiin. Hankkeen tuottama käsikirja julkaistiin ruotsiksi (Anta int’).</p> <p>Nuorisotyön harjoittelija kirjotti selvityksen kuntien lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien puutteista hlbtq-näkökulmasta.</p> <p>Suoraa vaikuttamistyötä kuntiin ei pystytty aloittamaan vaikuttamistyön resurssien puutteen vuoksi.</p>

Väkivalta ja viharikokset

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Istanbulin sopimuksen ratifioinnissa ja toimeenpanossa otetaan konkreettisin toimenpitein huomioon seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus niin, että väkivallan uhrien palvelut ovat hlbtq-sensitiivisiä ja niitä on riittävästi tarjolla. Rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevan EU-direktiivin toimeenpanossa otetaan konkreettisin toimenpitein huomioon seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus niin, että rikoksen uhreille suunnatut tukipalvelut ovat hlbtq-sensitiivisiä ja niitä on riittävästi tarjolla</p> <p><i>Vaikutetaan lausunnon ja kuulemisin sekä mahdollisuuksien mukaan viranomaisille ja palveluntarjoajille suunnatulla koulutuksella.</i></p>	<p>Annettiin lausunto naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan vastaisen ns. Istanbulin sopimuksen ratifioinnista ja vaikutettiin muiden tahojen lausuntoihin.</p>

Työelämä

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen ja syrjinnän valvonta työelämässä liittyen seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun ja kehon sukupuolipiirteisiin toimivat tehokkaasti.</p> <p><i>Tehdään yhteistyötä työmarkkinaosapuolten, työsuojeluviranomaisten, yhdenvertaisuusvaltuutetun/vähemmistövaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun sekä kansalaisjärjestöjen kanssa tiedotuksessa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien uudistuksista, työnantajien velvoitteista ja työntekijöiden ja hakijoiden oikeuksista.</i></p>	<p>Vaikutettiin asiaan keskusteluin vähemmistövaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun sekä työsuojeluviranomaisten kanssa.</p> <p>Seta valmisteli yhteistyössä WoM Oy:n ja Ihmisöikeusliiton kanssa tasa-arvolain uudistuksista neljä eri painettua esitettä ja yhden verkkotietopakettin. Yksi esite koski työelämää.</p> <p>Helsinki Priden teemana oli työelämä. Seta osallistui erilaisiin teemaan liittyviin tilaisuuksiin, kuten palokansaaajärjestöjen järjestämään seminaariin, ja oli esillä mediassa aihepiiriin liittyen.</p>

Kansainväliset asiat

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Pohjoismaisessa tasa-arvopolitiikassa otetaan huomioon sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus aiempaa kattavammin.</p> <p><i>Järjestetään yhdessä ruotsalaisen RFSL:n ja norjalaisen LLH:n kanssa Nordiskt Forum -tapahtumassa seminaari queer-politiikan ja tasa-arvopolitiikan yhteensovittamisesta.</i></p>	<p>Seminaarin järjestäminen ei toteutunut, koska siihen ei saatu erillisrahoitusta. Pääsihteeri osallistui Nordiskt Forumiin TANEN kautta ja tapasi siellä ruotsalaisia ja islantilaisia sisarjärjestötoimijoita.</p>
<p>Suomi toimii aktiivisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksien edistämiseksi kaikilla kansainvälisillä areenoilla. Suomi vaikuttaa erityisesti Venäjään ja muihin lähialueiden maihin ihmisoikeustilanteen parantamiseksi.</p> <p><i>Vaikutetaan ulkoministeriöön ja tuodaan sille tietoa Venäjän ja muiden lähialueiden maiden ihmisoikeustilanteesta, erityisesti hlbtq-näkökulmasta. Vaikutetaan Suomen YK-politiikkaan ja kehityspolitiikkaan. Seurataan ulkoministeriön ihmisoikeusstrategian toimeenpanoa ja otetaan kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin.</i></p>	<p>Seta järjesti venäläisten hlbtq-ihmisöikeusaktivistien vierailun ulkoministeriöön.</p> <p>Seta osallistui Kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunnassa (IONK) ulkoministeriön ihmisoikeusstrategian arviointiin.</p> <p>Seta koulutti ulkoministeriön virkamiehiä yhteistyössä ILGAN kanssa. Ulkoministeriön diplomaatteja vieraili Setassa.</p> <p>Joukko virolaisia virkamiehiä vieraili Setassa.</p>
<p>Hlbtq-kansalaisjärjestöt Venäjällä ja muissa maissa saavat tukea.</p> <p><i>Pidetään yhteyttä sisarjärjestöihin. Tilanteen mukaan esimerkiksi järjestetään ihmisoikeuspuolustajien vierailuja Suomeen. Tehdään yhteistyötä eri tahojen, kuten Suomi-Venäjä-seuran ja Yhdysvaltain suurlähetystön kanssa.</i></p>	<p>Venäläiset yhteistyökumppanit Rakurs- ja Maximum-järjestöistä kävivät opintomatalla Suomessa. Seta järjesti heille ohjelmaa.</p> <p>Vs. pääsihteeri osallistui Venäjän Murmanskissa Maximum-järjestön seminaariin, jossa hän esitteli Trans-tukipisteen toimintaa.</p> <p>Viisi henkilöä virolaisesta järjestöstä (Estonian LGBT Association) kävi tutustumassa Setan toimintaan tammikuussa.</p>

	Seta keräsi keräyslupansa puitteissa pienimuotoisesti lahjoituksia venäläisten Rakurs- ja Maximum -järjestöjen tueksi.
<p>Euroopan unioni edistää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksia ja parempaa lainsäädäntöä sekä unionin tasolla että jäsenmaissa.</p> <p><i>Vaikutetaan Suomessa Euroopan parlamentin vaalien ehdokkaisiin ja puolueisiin hlbtq-ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusteemojen ajamiseksi. Vaalivaikuttamisessa tehdään yhteistyötä ILGA-Euroopan kanssa.</i></p>	<p>Seta järjesti ja streamasi suorana lähetyksenä verkkoon eurovaalipaneelin. Seta lähestyi puolueita, levitti ILGA-Euroopan kampanjamateriaalia, pyysi ehdokkaita allekirjoittamaan ILGA-Euroopan sitoumuksen ja lähetti kirjeen valituksi tulleille europarlamentaarikoille. Noin 60 ehdokasta allekirjoitti sitoumuksen. Heistä kuusi valittiin europarlamenttiin.</p>

Maahanmuutto ja turvapaikka-asiat

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:</p> <p>Maahanmuutosta ja turvapaikkapäätöksistä vastaavilla viranomaisilla on ajantasainen tietämys ja ohjeistukset seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvistä kysymyksistä. Vainon kohteeksi joutuneet hlbtq-ihmiset saavat Suomesta turvapaikan sujuvasti ja asiallisin menettelyin.</p> <p><i>Käydään keskustelua Maahanmuuttoviraston kanssa viraston toimintatavoista ja tarjotaan tietoa ja koulutusta. Otetaan tarvittaessa kantaa turvapaikkakysymyksiin julkisuudessa. Tuetaan ja ohjataan turvapaikkahakijoita asiantuntevan avun piiriin silloin, kun he ottavat yhteyttä Setaan.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:</p> <p>Annettiin lausunto kahdelle turvapaikkahakijalle heidän turvapaikkahakemustensa tueksi.</p> <p>Osallistuttiin yhteen turvapaikkahaastatteluun asiantuntijana/tukihenkilönä.</p> <p>Käynnistettiin turvapaikkatyöryhmän toiminta kansainvälisten asioiden työryhmän alatyöryhmänä.</p> <p>Järjestettiin kaksi koulutusta turvapaikka-asioista vapaaehtoisille, työntekijöille ja yhteistyökumppaneille.</p> <p>Tavattiin turvapaikkahakijoita ja välitettiin heille kontakteja ja tietoja. Autettiin asunnonhankinnassa.</p>
---	---

Tiedotusvälineet

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:</p> <p>Suomalaisessa journalismissa kunnioitetaan ihmisen itsemäärättyä oikeutta sekä käytetään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä uutisoidessa kunnioittavaa ja ajan tasalla olevaa kieltä. Setaa koskeva uutisointi on todenmukaista.</p> <p><i>Seta levittää toimittajille suunnattua opastaan ja päivittää sitä tarpeen mukaan. Journalistien ja medioiden kanssa käydään rakentavaa keskustelua uutisoinnin kielestä ja näkökulmista.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:</p> <p>Seta levitti Toimittajaopasta toimittajille ja antoi tarpeen mukaan palautetta suoraan toimittajille.</p>
---	---

Kuntapalvelut ja paikallinen vaikuttaminen

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Kunnissa toteutetaan toimenpiteitä hlbtq-ihmisten hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi. Keskeisissä dokumenteissa, kuten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmissa, vanhusstrategioissa ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa on useissa kunnissa mukana seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus.</p> <p>Kunnallispoliitikkojen ja kunnallisten viranhaltijoiden tietämys seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvointiin vaikuttavista asioista lisääntyy ja kunnissa toteutetaan toimenpiteitä hlbtq-ihmisten hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi.</p> <p><i>Laaditaan malleja hyvistä käytännöistä kuntien dokumenttien tekemiseksi hlbtq-sensitiivisiksi ja hlbtq-järjestöjen kuulemiseksi kuntien valmistelutyössä.</i></p> <p><i>Aloitetaan yhteistyö Kuntaliiton eri yksiköiden kanssa.</i></p>	<p>Kuntavaikuttamista siirrettiin resurssisyistä myöhemmäksi.</p>

2. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt otetaan huomioon eri palveluissa ja viranomais-toiminnassa

Ylätavoite: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt kokevat peruspalveluita käyttäessään hlbtqi-sensitiivistä kohtaamista. Julkisen ja kolmannen sektorin sekä yksityisten toimijoiden tarjoamat palvelut eivät sisällä syrjiviä eivätkä välillisesti syrjiviä rakenteita, asenteita tai käytäntöjä. Ammatillaiset osaavat tukea seksuaalista suuntautumistaan, sukupuoli-identiteettiään, sukupuolen ilmaisuun tai perhettään pohtivaa henkilöä. Ammatillaiset kykenevät tunnistamaan lapsen sukupuolen yhteensopimattomuuden kokemuksen ja haluavat tukea lapsen kasvua omaksi itsekseen.

Seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus otetaan huomioon myös ikääntyneiden palvelujärjestelmässä entistä paremmin. Tavoitetta edistetään Yhdenvertainen vanhuus -projektin myötä yhteistyöhön valituissa pilottiyksiköissä ja projektin aikana luodun verkoston kautta. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää moninaisuuden huomioon ottavan näkökulman valtavirtaistamista niin, että yhdenvertainen kohtelu ja kohtaaminen otetaan huomioon kaikilla toiminnan tasoilla.

Setan rooli: Seta ja sen Transtukupiste tukevat muita palveluntarjoajia tarjoamalla täydennyskoulutusta ja konsultaatiota seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden kohtaamiseen asiakastyössä. Vanhuspalveluiden osalta tätä työtä edistää Yhdenvertainen vanhuus -projekti, jossa käynnistyy viimeinen toimintavuosi. Seta tuottaa laadukasta ja ajantasaista opetusmateriaalia. Seta toimii näkyvästi monissa verkostoissa ja vaikuttaa siten seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden teemojen nousemiseen eri toimijoiden agendalle.

2.1 Eri ammattiryhmät saavat koulutusta ja konsultaatiota

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Seta tavoittaa koulutustoiminnan kautta laajasti eri ammattiryhmiä ja ammattiin opiskelevia seksuaalisen suuntautumista, sukupuolen ja perheiden moninaisuutta sekä yhdenvertaisuutta koskevalla ajanmukaisella tiedolla.</p> <p><i>Seta kouluttaa sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan ammattilaisia sekä ammattiin opiskelevia seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta, erityisesti asiakkaan yhdenvertaisesta kohtaamisesta. Koulutusyhteistyötä tehdään etenkin ammattikorkeakoulujen kanssa (mm. Diak, Laurea), ammattiopistojen (mm. Varia) ja seksuaalineuvojakoulutusta järjestävien tahojen kanssa (Sexpo, Väestöliitto, Metropolia Ammattikorkeakoulu).</i></p> <p><i>Setan ammatilliset kouluttajat luennaivat valtakunnallisissa ammatillisissa seminaareissa ja asiantuntijapäivillä (mm. Educa-messut).</i></p> <p><i>Seta järjestää yhden kaikille avoimen ammatillisen koulutuksen ja nuorisotyön ammatillisille yhden avoimen Nuorisotyötä ihan homona -koulutuksen.</i></p>	<p>Koulutusyhteistyö eri oppilaitosten kanssa jatkuu. Uusia yhteistyökumppaneita olivat muun muassa Annantalo, Amiedu ja SAK. Vuoden aikana toteutetut tilauskoulutukset on listattu liitteessä 5. Ammatillisia koulutuksia, luentoja tai alustuksia Seta toteutti yhteensä 59.</p> <p>Seta toteutti seitsemän koulutusta perusopetuksen tai toisen asteen oppilaitoksille.</p> <p>Avoimia ammatillisia koulutuksia järjestettiin yksi: Sateenkaarinuoret Suomessa.</p> <p>Yhteistyössä Prometheus-leirin tuki ry:n kanssa toteutettiin 32 vierailua protuleireillä, vierailijoita oli yhteensä 41.</p> <p>Osallistuttiin järjestöyhteistyöhön globaalikasvatuksen tiimoilta. Seta ja sen jäsenjärjestöt osallistuivat seminaarien toteuttamiseen Maailma koulussa -globaalikasvatustapahtumissa Turussa ja Helsingissä.</p>

Eripituisia ammatillisia tilauskoulutuksia, luentoja tai alustuksia järjestetään vuoden aikana kysynnän mukaan, arviolta 40. Koulutuksista vastaavat Setan työntekijät yhdessä kokemuskouluttajien kanssa.

Kasvatus- ja opetuslalla Seta jatkaa OKL-yhteistyötä globaalikasvatusta kouluissa toteuttavien järjestöjen kanssa (mm. Kepa, Rauhankasvatusinstituutti, Punainen Risti, Unicef, Suomen YK-liitto ja Taksvärkki ry). Järjestetään neljä seminaaripäivää opettajankoulutuslaitoksissa Helsingissä, Raumalla, Turussa ja Oulussa.

Tiedon levittämistä ammattilaisille toteutetaan erilaisten asiantuntija-, messu- ja yleisötapahtumien avulla, kuten Educa-messut, Sosiaalialan asiantuntijapäivät, Maailma kylässä -festivaali, Kouluterveyspäivät, Varhaiskasvatust messut ja Mielenterveysmessut.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien uudistukseen liittyen Seta kouluttaa viranomaisia. Koulutustoiminnalle etsitään yhteistyökumppaneita järjestömaailmasta.

Seta osallistuu koulutus- ja kehittämisskeskus Palmenian opettajille ja muulle koulun henkilökunnalle suunnatun koulutuskokonaisuuden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Koulutuskokonaisuuden aihe on sukupuolen moninaisuus.

Koulutustoiminnassa hyödynnetään Setan hankkeiden ja yhteistyöhankkeiden tuloksia ja tuotoksia (mm. Yhdenvertainen vanhuus, Hyvinvoiva sateenkaarinuori ja Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen).

Seta on yhteistyökumppani Outo homo menee kouluun -monologinäytelmässä, jota esitetään kouluissa ja oppilaitoksissa.

Transtukipiste palvelee asiantuntijoita, kuten valtion ja kuntahallintoa, mediaa ja sosiaali- ja terveysalaa, jotka tarvitsevat työssään tietoa sukupuolen moninaisuudesta. Konsultaatiossa ja koulutuksissa painotetaan transsensitiivisiä ammatillisia työkäytäntöjä.

Tarjotaan maksutonta puhelin- ja sähköpostikonsultaatiota työssään tietoa sukupuolen moninaisuudesta tarvitseville ja postitetaan maksutta esitemateriaalia.

Toteutetaan asiakkaan toiveisiin räätälöityjä konsultatiivisia koulutuksia yhteisöille osana Setan koulutustoimintaa.

Päivitetään koulutussisältöjä ja suunnitellaan uuden-

Osallistuttiin seuraaville messuille, festivaaleille ja asiantuntijapäiville: opetus- ja kasvatusalan Educa-messut, Vanhustyön messut, Opopäivät, Sosiaalialan asiantuntijapäivät, Mielenterveysmessut ja Maailma Kylässä -festivaali.

Ruotsinkielisiä koulutuksia Seta toteutti Kauniaisten lukioissa.

Yhteistyö sukupuolen moninaisuuden asiantuntijana koulutus- ja kehittämisskeskus Palmenian kanssa jatkui Hyvinvoiva ja turvallinen koulu – Tunne- ja turvataidot opetushenkilöstön tulevaisuuden taitoina -koulutuskokonaisuuden tiimoilta. Yhteistyötä Palmenian kanssa toteutettiin myös Yhdenvertainen seksuaalikasvatusmalli ja sen pedagoginen kehittäminen -kurssin myötä.

Seta osallistui Diakin SAK (Seksuaalisuuden ammatillinen kohtaaminen) -verkkokurssin toteutukseen työelämätahon edustajana ja kommentoi opiskelijoiden keskusteluja ja vastauksia verkossa.

Seta toteutti yhteistyössä Global Alliance for LGBT Educationin toiminnanjohtajan Peter Dankmeijerin kanssa strategisen työpajan opetusalan viranomaisille, opettajille ja hlbt-aktivisteille aiheesta yhdenvertainen koulutus. Työpajassa mietittiin keinoja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen aseman parantamiseksi koulutuksessa.

Seta on koulutustoiminnassaan hyödyntänyt omien hankkeidensa ja yhteistyöhankkeiden tuloksia ja tuotoksia (mm. Yhdenvertainen vanhuus, Hyvinvoiva sateenkaarinuori ja Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen).

Transtukipiste työntekijät toimivat Setan ammatillisina kouluttajina 16 kertaa ja Transtukipiste koulutukset tavoittivat 9 251 henkilöä, mukaan lukien verkossa lähetetty luento, joka saavutti laajan yleisön. Transtukipiste osallistui Naiskulttuuripäiville Tampereella luennolla ”Lääketeide, laki ja sukupuoli- vähemmistöt”. Muita Transtukipiste koulutusaiheita olivat esimerkiksi sukupuolen moninaisuus koulussa, tasa-arvolain uudistus ja hyvät käytännöt transpiskelijoiden tueksi sekä sukupuolen moninaisuus ja historia.

Transtukipiste tuotti uusia sisältöjä liittyen lapsiin ja nuoriin sekä tasa-arvolain uudistamiseen.

<p>tyyppisiä koulutuksia, joissa hyödynnetään luovia menetelmiä.</p> <p>Julkaistaan Transtukupisteen nettisivuilla materiaali-paketti siitä, miten käsitellä koulussa nuorten kanssa sukupuolen moninaisuutta.</p>	
--	--

2.2 Seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta on saatavilla ajantasaista ja laadukasta tietoa

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Seta ja sen Transtukupiste tuottavat monipuolista materiaalia seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta, yhdenvertaisuudesta ja ihmisoikeuksista verkkoon, omiin ja muiden tahojen julkaisuihin sekä mediaan.</p> <p>Vuoden vaihteessa avattavilla Setan, Transtukupisteen ja Yhdenvertainen vanhuus -projektin verkkosivuilla on ajantasaista tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta eri kohderyhmille. Tuotettu materiaali on helposti saatavilla.</p> <p><i>Kirjoitetaan seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta artikkeleita ammattilehtiin ja muihin julkaisuihin. Yhdenvertainen vanhuus -projekti kirjoittaa ikääntymiseen liittyviä asiantuntija-artikkeleita ammattilehtiin.</i></p> <p><i>Setan Moninaisuus on meissä -dvd:tä sekä Yhdenvertainen vanhuus -projektin opetus-dvd:tä ja verkkovideoita levitetään erilaisissa ammatillisissa yhteyksissä, yleisötapahtumissa ja sosiaalisessa mediassa.</i></p> <p><i>Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeen materiaali on saatavilla hankkeen nettisivuilla normit.fi ja ruotsiksi normer.fi.</i></p> <p><i>Nuorille suunnatun painetun materiaalin saatavuus varmistetaan uusilla postikorteilla sekä Rakkaus on rakkautta -esitteen lisäpainoksella. Materiaalia levitetään jäsenjärjestöille, tapahtumissa ja tilauksesta.</i></p> <p><i>Tuotetaan painomateriaalia myös jäsenjärjestöjen tarpeisiin.</i></p> <p><i>Transtukupiste päivittää verkkosivuille säännöllisesti kansainvälistä keskustelua ja uutisia sukupuolen moninaisuudesta.</i></p> <p><i>Transtukupiste tuottaa sisältöä uusista teemoista, kuten transihmisten oikeuksista ja miten pidetään huolta itsestä transihmisenä ja läheisenä.</i></p>	<p>Seta ja sen Transtukupiste tuottivat monipuolista materiaalia ja uutisia verkkoon. Setan ja sen Transtukupisteen asiantuntijat kirjoittivat artikkeleita eri julkaisuihin ja heitä haastateltiin monipuolisista aiheista mediaan.</p> <p>Jäsenjärjestöille oli tarjolla Setan materiaalia ja materiaalia postitettiin tai jaettiin tapahtumissa pyyntöjen mukaan.</p> <p>Setan videoita ja muuta materiaalia levitettiin messuilla ja tapahtumissa, joissa Seta oli näytteilleasettajan.</p> <p>Seta osallistui kesäkuun alussa RAY:n Inhimillisiä uutisia kampanjaan järjestämällä Haluaisin pystyä kertomaan -videon ja Moninaisuus on meissä -videon katselumahdollisuuden, ihmisoikeusjärjestöjen avoimen kokouksen ja Kysy mitä tahansa -infopisteen Kaivopihalla.</p> <p>Naisjärjestöjen yhteistyössä tuottamaan Peking + 20 -varjoraporttiin kirjoitettiin sisältöjä, joissa nostettiin esiin sukupuolen moninaisuuteen liittyviä tasa-arvoaasteita.</p> <p>Postikorttien sijaan tuotettiin kolme eri nuorisotyön tarraa. Nuoret olivat itse suunnittelemassa tarrojen kuvia.</p> <p>Transtukupiste tarjosi verkkosivuillaan ajan tasalla olevaa tietoa ja uutisia sukupuolen moninaisuudesta kansainvälisen keskustelun huomioiden.</p> <p>Transtukupiste piti ”Sukupuolen moninaisuus perheessä – miten huomioida lapset” -nettiluennon yhteistyössä Sateenkaariperheiden ja Väestöliiton Perheajan kanssa. Luento tavoitti laajasti ihmisiä jääden verkkoon resurssiksi aiheesta kiinnostuneille myös tulevaisuudessa.</p> <p>Transtukupiste osallistui sukupuolen moninaisuuden asiantuntijana Naisasialiitto Unionin Sukupuolisensi-</p>

<p><i>Transtukipiste tuottaa verkossa julkaistavaksi reflektiovideoita, joissa Transtukipisteen työntekijät tekevät dialogimuotoisia tietoisuuksia sukupuolen moninaisuudesta ja sen kohtaamisesta.</i></p> <p><i>Transtukipiste tuottaa julkaistavaksi Sukupuolisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa – tasa-arvoinen kohtaaminen päiväkodissa -hankkeen nettiportaaliin ohjausmateriaalia varhaiskasvatusalan ammattilaisille hyödynnettäväksi eri-ikäisten lasten kanssa päivähoitossa.</i></p>	<p>tiivisyys varhaiskasvatuksessa - hankkeen työrukkaeseen, joka valmisteli opetusmateriaalia varhaiskasvatustajille hankkeen nettiportaaliin julkaistavaksi. Transtukipiste on hankkeessa kehittänyt sukupuolen moninaisuutta havainnollistavaa leikki- ja opetusmateriaalia. Transtukipiste piti työpajan varhaiskasvatusmateriaalin hyödyntämisestä ja sukupuolen moninaisuuden käsittelemisestä hankkeen seminaarissa.</p>
<p>Asiatiedon lisäksi vuoden aikana kerätään sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuteen sekä Setan ja jäsenjärjestöjen toimintaan liittyvää kuvastoa.</p> <p><i>Lisätään valokuvaamista tapahtumissa ja muussa toiminnassa.</i></p> <p><i>Perustetaan kuvapankki, johon kerätään sekä uusia kuvia että skannataan Setan arkistokuvia.</i></p>	<p>Kuvapankin kokoaminen aloitettiin heti vuoden alussa kahden vapaaehtoisvalokuvaajan kanssa. Setalle hankittiin järjestelmäkamera, jolla kuvattiin kuvapankkiin laadukasta kuvaa eri tapahtumissa. Arkistokuvia tarjottiin medialle vuoden aikana juhlavuosuitisointia varten.</p> <p>Kuvapankin julkaiseminen siirtyi vapaaehtoisokuvaajien aikataulujen ja tiedottajan perhevapaan vuoksi vuoden 2015 alkuun.</p>
<p>Transtukipisteen tiedottamisen painopisteenä on lapsuusajan sukupuolen moninaisuuden tunnetuksi tekeminen Suomessa ja sukupuolinormeja vastaamattomien lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen.</p> <p><i>Uusituilla verkkosivuilla tuodaan näkyvästi esille lasten sukupuolen moninaisuutta ja tapoja tukea lapsia sekä heidän vanhempiaan. Kootaan sivuille asiantuntija-artikkeleita sekä lasten ja nuorten että heidän vanhempiansa itse tuottamia ajatuksia ja tarinoita.</i></p> <p><i>Kirjoitetaan artikkeli lasten ja nuorten erilaisuuden kokemuksia käsittelevään Nuorisotutkimuksen teemanumeroon sukupuolen moninaisuudesta lapsilla ja nuorilla, jos tarjottu artikkeli valitaan julkaisuun.</i></p> <p><i>Aloitetaan laajan oppaan laatiminen neuvoloille tilanteisiin, joissa perheeseen on syntynyt intersukupuolinen lapsi.</i></p>	<p>Transtukipisteen yhteistyöntekijä kirjoitti artikkelin ”Sukupuolen määrittelyn käytännöt ja itsenään elämisen mahdollisuudet” THL:n julkaisemaan kirjaan <i>Nuoriso toisin sanoen. Nuorten elinolot -vuosikirja 2014</i>. Artikkelissä käsittelee sukupuolivähemmistöorten tilannetta ja mahdollisuuksia nyt Suomessa. Kirjan julkaisun yhteydessä järjestettiin paneeli, jossa yhteistyöntekijä edusti Transtukipisteen työtä ja kertoi transnuorten elämäntilanteista.</p> <p>Transtukipisteen johtavan sosiaalityöntekijän artikkeli ”Mummi, olenko minä ihminen – narratiivit translapsista” julkaistiin sukupuolen ja queer-tutkimuksen lehdessä SQS. Artikkelissä kuvattiin lasten kokemuksia sukupuolen moninaisuudesta ja niiden merkitystä perheessä. Siinä pohdittiin, millaisia kulttuurisia käsitteitä meillä on translapsuudesta ja esitettiin kriittisiä näkökulmia tutkimuksiin, joissa tulkitaan lasten transkokemusten pitkälti katoavan aikuisikään tultaessa.</p>

2.3 Ammatillaiset, järjestöt ja muut toimijat eri sektoreilla toimivat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja ihmisoikeustilanteen parantamiseksi

Kotimaiset kampanjat ja verkostoyhteistyö

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Setalla ja sen Transtukupisteellä on laajat yhteistyö- ja kontaktiverkostot sosiaali- ja terveysalan, opetus- ja kasvatusalan ja ihmisoikeustyön ammatillisiin ja vapaaehtoisverkostoihin. Seta mielletään sosiaali- ja terveysalan toimijaksi ja se otetaan mukaan erilaisiin sosiaali- ja terveysalan kehittämishankkeisiin. Seta hyödyntää verkostoja koulutus- ja kouluvierailutoimintansa laadun kehittämiseen ja uusien kanavien löytämiseen koulutustoiminnalle. Seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus vakiintuu Setan verkostoitumisen avulla osaksi sosiaalialan koulutuksia ja hlbtqi-teeman keskeisyys huomataan alan koulutuksissa.</p> <p><i>Seta on mukana Syrjinnästä vapaa alue -kampanjassa. Koulutussuunnittelija edustaa Setaa työryhmässä.</i></p> <p><i>Seta on mukana globaalikasvatusta toteuttavien järjestöjen kouluvierailutoiminnan yhteistyöverkostossa.</i></p> <p><i>Seta on mukana SOSTEn koulutusverkostossa sekä harkinnan mukaan muissa SOSTEn verkostoissa. Koulutusverkostossa kehitetään yhdistysten luottamushenkilökoulutusta.</i></p> <p><i>Setalla on edustaja Sateenkaariperheet ry:n Sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien haavoittuvuudet ammattilaisten tietoon -koulutushankkeen ohjausryhmässä.</i></p> <p><i>Setalla on edustaja Naisasialiitto Unionin Sukupuolisensitiivinen varhaiskasvatus – tasa-arvoinen kohtaaminen päiväkodissa -hankkeen ohjausryhmässä.</i></p> <p><i>Seta osallistuu aktiivisesti Allianssin toimintaan.</i></p> <p><i>Seta on Väestöliiton jäsen ja kuuluu Väestöliiton Nuorten seksuaaliterveysverkostoon.</i></p> <p><i>Seta jatkaa yhteistyötään Suomen Ammattiin Opiskelivien Liitto SAKKI ry:n, Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf:n sekä Suomen Lukiolaisten Liiton kanssa Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeessa. Hankkeen Normit nurin -kampanja näkyy hankkeen omilla verkkosivuilla, Facebookissa, materiaaleissa sekä tapahtumissa (muun muassa</i></p>	<p>Syrjinnästä vapaa alue -verkoston toiminta integroitiin Portaali-projektin toimintaan.</p> <p>Yhteistyö globaalikasvatusta toteuttavien järjestöjen yhteistyöverkostossa jatkui. Aloitettiin yhteistyö oppikirjojen sisältöihin vaikuttamisessa.</p> <p>Osallistuttiin SOSTEn koulutusverkoston toimintaan. SOSTEn luottamushenkilökoulutuksia markkinoitiin jäsenjärjestöille.</p> <p>Osallistuttiin Sateenkaariperheet ry:n Sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien haavoittuvuudet ammattilaisten tietoon -koulutushankkeen ohjausryhmätyöskentelyyn.</p> <p>Konsultoitiin sisäministeriön Yhdenvertaisuus Etusijalle -hankkeelle eri liikunnan lajiliitoille suunnattua yhdenvertaisuuskoulutusta.</p> <p>Osallistuttiin Kataja-Parisuhdekeskus ry:n Sateenkaariparit-hankkeen johtoryhmätyöskentelyyn.</p> <p>Nuorisotyö piti työpajan Allianssi-risteilyllä. Seta osallistui Allianssin kevät- ja syyskokoukseen. Seta osallistui Allianssin jäsenjärjestöille järjestettyihin tapaamisiin ja erinäisiin Allianssin järjestämiin seminaareihin ja koulutuksiin.</p> <p>Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeen puitteissa järjestettiin yhteistyössä hankekumppanien kanssa koulutuksia, osallistuttiin messuille ja muun muassa Opetus- ja kulttuuriministeriön kansainväliseen konferenssiin sekä tuotettiin ruotsinkielinen materiaali Anta Int'.</p> <p>Transtukupisteen työntekijä osallistui turvaseksikoulutukseen Hiv-tukikeskuksessa.</p>

<p><i>NextStep2014, Educa 2014 sekä Opopäivät).</i></p> <p><i>Seta on yhteistyökumppanina Kataja ry:n Sateenkaariparit -hankkeessa, jos hankkeelle myönnetään rahoitus.</i></p> <p><i>Seta ja sen Transtukipiste tukevat asiantuntijuudellaan ja työpajan järjestämisellä Hiv-tukikeskuksen uutta nuorille homo- ja bi-miehille suunnattua hanketta.</i></p> <p><i>Seta on yhteistyötahona Pirkanmaan Setan neuvontapalveluhankkeessa, jos hankkeelle myönnetään rahoitus.</i></p> <p><i>Seta nimeää asiantuntijaedustajan Exit-hankkeen ohjausryhmään tuomaan hankkeeseen hlbtqi-sensitiivisyyttä.</i></p> <p><i>Seta on yhteistyötahona Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän seksuaalikasvatushankkeessa, jos hanke saa rahoituksen THL:tä.</i></p> <p><i>Seta ja sen Transtukipiste alkavat kehittää verkossa tehtävää nuorisotyötä yhdessä verkkonuorisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen Verken kanssa.</i></p> <p><i>Seta tekee yhteistyötä Pro-tukipisteen kanssa PROMPT-hankkeessa, jossa kohdistetaan seksuaaliterveytyötä miesten kanssa seksiä harrastaville miehille.</i></p>	
<p><i>Seksuaalisen suuntautumisen ja/tai sukupuolen moninaisuuden teemojen näkyvyyttä ja yhdenvertaisuutta edistävät kulttuuritoimijat saavat näkyvyyttä toiminnalleen ja tietoa toimintansa pohjaksi.</i></p> <p><i>Annetaan tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta ja Setan toiminnasta kulttuuritoimijoille, jotka ottavat yhteyttä Setaan. Ryhdytään harkinnan mukaan yhteistyökumppaniksi kulttuuriprojekteille.</i></p>	<p><i>Kulttuuriyhteistyötä toteutettiin laajasti osana Setan juhluvuotta.</i></p> <p><i>Seta järjesti paneelikeskustelun ”Yhdenvertaisuus taiteen kentällä HLBTIQ-näkökulmasta” Taiteen edistämiskeskuksen kanssa Helsinki Priden yhteydessä ja paneelikeskustelun ”Sarjakuva normikriittisyyden esitaiteilijana” Helsingin sarjakuvafestivaaleilla. Tilaisuudet olivat osa juhluvuotta.</i></p> <p><i>Juhlavuoden tapahtumia olivat myös interaktiivinen Rocky Horror Picture Show -esitys Helsingissä, Postimuseon Kirjeiden Tom of Finland -näyttely Tamperella, MUU gallerian Tom of Finland näyttely Tuhat Ruudut Helsingissä ja yhdenvertaisuus-teemalla vietetty Ämyrock Hämeenlinnassa.</i></p>
<p><i>Transtukipiste tekee yhteistyötä tahojen kanssa, jotka haluavat edistää sukupuolen moninaisuuden huomiointia toiminnassaan.</i></p> <p><i>Transtukipiste avustaa yhteistyöhanketta, joka tuottaa seksuaalikasvatusmateriaalia asperger- ja autis-</i></p>	<p><i>Transtukipiste osallistui tasa-arvolain uudistuksesta kertovan esitemateriaalin tuotantoon osana sosiaali- ja terveysministeriön tarjouskilpailun voittanutta työryhmää. Esitteissä annetaan monipuolista tietoa uuden tasa-arvolain käytännön soveltamisesta viran-</i></p>

min kirjon nuorille. Transtukipiste huolehtii materiaalin sukupuolisensitiivisyydestä ja ja tuottaa oppaaseen sisältöä transteemoista.

Transtukipiste konsultoi Exit-hanketta, joka tekee työtä alaikäisiin kohdistuvaa seksuaalista häirintää, hokuttelua ja seksinostoa ja sen yrityksiä vastaan ja auttaa nuoria, jotka ovat joutuneet vastikkeellisen seksin piiriin. Transtukipiste tarjoaa hankkeelle tietämystään sukupuolen moninaisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

omaistyössä, koulutuksessa ja palveluissa.

Transtukipiste järjesti verkostotapaamisen, johon osallistuivat HYKS:in sukupuoli-identiteettitutkimuksen klinikan työntekijät ja TAYS:n hoitotyöryhmä sekä Trasek ry:n edustajat. Verkostotapaamisessa keskusteltiin siitä, miten voitaisiin helpottaa niiden ihmisten tilannetta, joille yksiköt eivät vielä anna sukupuolen korjaushoitoa, kirurgian saamisen ongelmista ja muunsukupuolisten hoitokäytännöistä. Jaettiin Transtukipisteen tiedostusmateriaalia hoitoyksiköiden potilaiden ja näiden perheiden käyttöön. Transtukipiste tapasi erikseen Töölön plastiikkakirurgisen sukelinkirurgian työryhmän sairaanhoitajan.

Transtukipisteen edustaja oli mukana lapsiasiavaltuutetun ja Setan työntekijöiden tapaamisessa, jossa valtuutettu päätyi perustamaan jaoston sateenkaariperheiden lasten ja sukupuoleltaan erityisten lasten aseman kehittämiseksi.

Transtukipiste tuki neuroepätyypillisten sukupuoli- ja seksuaalikasvatusta kehittävä Yksin/kaksin-hanketta vahvistamaan opasmateriaalin transsensitiivisyyttä. Transtukipiste piti konsultatiivista koulutusta YTHS:n seksuaaliterveydestä kiinnostuneille terveysalan ammattilaisille.

Transtukipiste osallistui Settlementiliiton nuorisotyön sukupuolisensitiivisyyttä pohtivaan seminaariin paneelin ja työpajan muodossa. Transtukipiste edisti sitä, että Settlementiliiton Me kaikki -hankkeen suunnitelmassa huomioitiin sukupuolen moninaisuus.

Transtukipiste tapasi Pirkanmaan Setan Sinuiksi-palvelun työntekijöitä ja perustettiin vertaisryhmä. Ryhmä vaihtaa ammatillista osaamistaan toinen toisensa työn tueksi sekä syventää yhdessä ymmärrystään sateenkaariasiakastyön kysymyksistä.

Kansainvälinen yhteistyö

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:

Seta tekee aktiivisesti kansainvälistä yhteistyötä ja hyödyntää kansainvälisiä verkostojaan vaikuttamistyössään tarkoituksenmukaisesti. Seta ja Transtukipiste ovat ajan tasalla kansainvälisestä keskustelusta ja tutkimuksesta seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuteen liittyen.

Yhteistyö pohjoismaisten hlbtq-järjestöjen kanssa tiivistyy ja vaikuttamistyön strategisuus alueella kas-

Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:

Seta koordinoi valtakunnallisesti kansainvälisen homo- ja transfobian vastaisen päivän (IDAHOT) tapahtumia ja piti yhteyttä kansainväliseen valmistelukomiteaan. Seta järjesti yhdessä HeSetan, Regnbågsankanin, Amnestyn Suomen osaston ja Plan Suomen Ei vihapuheelle -kampanjan kanssa näyttävän tempauksen Rautatieaseman edustalla Helsingissä. Tempauksesta julkaistiin videoraportti YouTubessa. Tapahtumia järjestivät myös Turun Seta, Pirkanmaan Seta,

vaa.

Konsultoidaan Venäjän ja muiden lähialueiden maiden hltiq-järjestöjä ja tavataan heidän edustajiaan.

Seta on hltiq-nuorten ja opiskelijoiden kansainvälisen kattojärjestön IGLYOn jäsen. Seta osallistuu IGLYOn vuosikokoukseen sekä harkinnan mukaan teemaseminaareihin ja koulutuksiin. Setaa edustavat IGLYOn tapahtumissa ensisijaisesti nuorisotoimikunnan jäsenet.

Seta on mukana BABELNOR-verkostossa, johon kuuluu nuorisotyötä tekeviä hltiq-järjestöjä Pohjoismaista, Valko-Venäjältä, Ukrainasta sekä Balkanin alueelta.

Seta koordinoi suomalaisten nuorten osallistumista kansainväliselle hltiq-nuorten leirille.

Seta on Transgender Europan jäsen ja osallistuu Transgender Council -tapahtumaan.

Osallistutaan yhteispohjoismaiseen hltiq-järjestöjen strategiaseminaariin.

Transtukipisteen johtava sosiaalityöntekijä on The World Professional Association for Transgender Health (WPATH) -järjestön jäsen. Transtukipiste osallistuu WPATHin konferenssiin.

Seta osallistuu aktiivisesti ILGA-Euroopan toimintaan, kuten konferenssiin Riissa ja vaikuttamisverkoston kokouksiin.

Seta osallistuu ILGAN maailmankonferenssiin Meksikossa ja Baltic Pride -tapahtumaan Virossa.

Lahden Seta ja Hobiles Joensuussa.

Setan edustaja osallistui alustajana ILGA-Euroopan ja RFSL:n järjestämään Capacity-building in education on norm-critical approach -seminaariviikonloppuun Tukholmassa.

Setan edustaja osallistui alustajana Roundtable on LGBTI Health in Europe -tapaamiseen Pariisissa.

Setan nuorisotoimikunnan jäsen valittiin IGLYO:n hallitukseen.

Setan nuorisotoimikunnan puheenjohtaja osallistui BABELNOR:in Albaniassa järjestämään Ei vihapuheelle -työpajaan.

Seta vastaanotti hakemukset ja teki valinnat nuorista osallistujista Queer Activism -leirille Islantiin. Nuorisotoimikunnan puheenjohtaja toimi vastuuhenkilönä.

Setan edustajia osallistui ILGA-Euroopan konferenssiin. Setan kansainvälisten asioiden työryhmän puheenjohtaja valittiin Setan tuella ILGAN hallituksen varajäseneksi ja osallistui ILGA:n maailmankonferenssiin.

Seta osallistui ILGA-Euroopan Ateenassa järjestettyyn konferenssiin, joka käsitteli trans- ja homofobisen kiusaamisen vastaista työtä.

Transtukipiste tapasi venäläisiä sateenkaarityön aktivisteja ja esitteli heille työmuotojaan ja sosiaalipsykologi esitteli palveluja ja transihmisten asemaa Suomessa Viron sosiaali- ja terveysministeriön vierailulle. Johtava sosiaalityöntekijä vastasi The World Professional Association for Transgender Health WPATHin survey-kyselyyn sukupuoliristiriitaa kokevien lasten diagnoosin tarpeellisuudesta ja informoi työyhteisöä kansainvälisen ammatillisen sähköpostilistakeskustelun uusista teemoista ja tutkimuksista.

2.4 Vanhuspalveluita kehitetään yhdenvertaisemmiksi

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Yhdenvertainen vanhuus -projektin tuottama tieto leviää ja tulee pysyvään käyttöön vanhusalalla ja sosi-aali- ja terveystalalla.</p> <p>Yhdenvertainen vanhuus -projektin aikana tuotetaan ajanmukaista tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta ikäihmisten elämässä ammattilaisten ja alan opiskelijoiden käyttöön. Tiedon tuottaminen tukee moninaisuuden valtavirtaistamista, ammatillista osaamisen kehittämistä sekä aiheen juurruttamistyötä.</p> <p><i>Valmistellaan kevään aikana RAY:lle hakemus jatko-hankeesta Yhdenvertainen vanhuus -projektille projek-tin tulosten ja tuotosten levittämiseksi ja juurrut-tamiseksi projektin kohderyhmissä.</i></p> <p><i>Laaditaan loppuraportti, jonka pohjalta tehdään pienjulkaisu toimenpidesuosituksineen. Julkaisua markkinoidaan ja toimitetaan kohdennetusti viran-omaisille (esim. STM, vanhusneuvostot, palveluntuot-tajat). Julkaisusta tulee myös versio verkossa luetta-vaksi. Etsitään mahdollisesti loppujulkaisulle tekijää, jolla on osaamista sukupuolen ja seksuaalisuuntau-tumisen moninaisuuden kysymyksistä vanhuuden nä-kökulmasta.</i></p> <p>Tiedotetaan projektin aikana valmistuneista kartoi-tuksista (Vanhustyön ammattilaisten kysely, Visioi vanhuutesi -kysely).</p>	<p>Seta haki Raha-automaattiyhdistykseltä rahoitusta kaksivuotiselle projektille Yhdenvertainen vanhuus II – sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien voimavarat käyttöön yhdenvertaisuuden edistämiseksi (2015–2016). Projektille myönnettiin rahoitus.</p> <p>”Haluaisin pystyä kertomaan – Sateenkaariseniorit ikääntyneille suunnattujen palvelujen asiakkaina” - loppujulkaisu valmistui loppuvuodesta 2014. Sitä painettiin 1 000 kappaletta, ja se on luettavissa myös Vanhustyön verkkotietokirjastossa. Julkaisun toimit-ti Saini Valtonen ja projektikoordinaattori Salla-Maija Hakola. Loppujulkaisu julkaistiin vuoden 2015 alussa, jolloin valmistui myös projektin Raha-automaattiyhdistykselle toimitettava loppuraportti. Loppujulkaisu on yksi projektin tuottamista koulu-tusmateriaaleista.</p> <p>Materiaalin suunnittelussa ja sisällöntuotannossa hyödynnettiin projektin ajan tuotettua tietoa (kyse-lyt), koulutuspalautteet, aivoriihikeskustelut ja ohja-usryhmätyöskentely.</p> <p>Projekti mainitaan haastattelun pohjalta huhtikuussa ilmestyneessä Hanna Nikkasen ja Antti Järven kirjas-sa Karanteeni – kun aids saapui Suomeen.</p>
<p>Projekti keskittyy vanhustyön ammattilaisten, van-huspalvelujen tuottajien sekä alan opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Hankkeen ta-voittamat vanhuspalvelujen tuottajat ja vanhustyön-tekijät kasvattavat osaamistaan sukupuolen ja seksu-aalisen suuntautumisen moninaisuudesta. Vanhus-työn ammatillaiset tiedostavat hlbtq-ikäihmisten vanhuuteen liittyvät seikat ja pystyvät ottamaan huo-mioon palvelunkäyttäjien ja heidän läheistensä tar-peet. Koulutuksen avulla pystytään tarjoamaan van-hustyön ammatillisille lisää työkaluja ymmärtää ja kohdata asiakkaitaan ja heidän läheisiään.</p> <p><i>Koulutuskokonaisuus valmistuu ja se jää osaksi Setan koulutustoimintaa. Koulutuksen sisältöä, harjoituksia ja/tai materiaalia integroidaan soveltuvin osin yh-teistyökumppaneiden rakenteisiin (esim. Oulun Dia-koniaopisto, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Hel-singin Seniorisäätiö, Oulun Diakonissalaitoksen sää-tiön vanhuspalvelut).</i></p>	<p>Projekti kehitti koulutuksellisia kokonaisuuksia am-mattilaisille ja alan opiskelijoille. Projektin tuottamaa tietoa ja materiaalia integroitiin osaksi Setan amma-tillista koulutustoimintaa.</p> <p>Yhteistyössä Setan kuoulutussuunnittelijan kanssa suunniteltiin Vauvasta vaariin -koulutuskokonaisuus, jossa otetaan huomioon hlbtq-kysymykset elämän-kulun näkökulmasta. Setan ja projektin järjestämiin koulutuksiin osallistettiin hlbtq-ikäihmisiä koke-muskouluttajiksi. Projektin tuottamaa materiaalia hyödynnettiin osana Setan koulutuksia.</p> <p>Projekti tuotti lisää materiaalia aiheen käsittelyyn. Projektin koulutusvideo Haluaisin pystyä kertomaan valmistui tammikuussa 2014. Video tekee näkyväksi sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ih-misten vanhuuteen liittyvien kysymyksiä. Dvd:tä le-vitettiin vuoden aikana lähes 500 kappaletta eri ta-pahtumissa ja vanhustyön messuilla. Videota katsot-tiin YouTubesta lähes 13 000 kertaa. Videon tuotti</p>

Yhteistyötä syvennetään projektissa jo mukana olevien organisaatioiden kanssa etsimällä erilaisia yhteistyömuotoja.

Kartoitetaan uusia verkostoyhteistyökumppaneita ja yhteistyömahdollisuuksia (esim. Eloisa ikä -avustusohjelman hankkeet). Koulutusta tarjotaan ja järjestetään uusissa organisaatioissa (sosiaali- ja terveysala, esim. ammattiopisto Varia), julkisen sektorin vanhuspalvelujen tuottajat (mm. Helsingin kaupunki) ja järjestöt.

Koulutusta arvioidaan koulutustilaisuuksista kerättyvän kirjallisen palautteen avulla. Arvioinnissa on mukana Eloisa ikä -ohjelman tutkijat.

Koulutusvideo valmistuu Setan ja muiden organisaatioiden (oppilaitokset, vanhuspalvelujen tuottajat, järjestöt ja muut vanhustyön toimijat) vapaaseen käyttöön. Videota markkinoidaan julkistamisen jälkeen esimerkiksi ammattiliittojen lehdissä, messuilla, luento- ja koulutustilaisuuksissa, verkon yhteisöpalveluissa, verkostokirjeellä ja Eloisa ikä-ohjelman tiedotus-kanavissa.

Projekti osallistuu muun muassa Pohjois-Karjalan Vanhustyön messuille, Helsingin Vanhustyön messuille, Vanhustyön vastuunkantaja konferenssiin, Sosiaalialan asiantuntijapäiville, Superin opintopäiville ja Mielenterveysmessuille.

Tuotetaan vanhustyön hlbtq-tietokirjasto projektin verkkosivuille, jossa on perustietoa sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta, osaamistarpeista ja yhdenvertaisuutta edistävästä työotteesta ja toiminnasta. Verkkosivustoa markkinoidaan samoja kanavia ja keinoja hyödyntäen kuin koulutusvideota.

Projekti järjestää loppuseminaarin, johon kutsutaan vanhustyön ammattilaisia ja asiantuntijoita, sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opettajia, vanhustyön opiskelijoita sekä ikäihmisiä. Seminaarissa kerätään kirjallista palautetta arviointia varten. Palautteen avulla selvitetään sitä, ovatko osallistujien mielestä hlbtq-ikäihmisten kysymykset nousseet esiin tai olleet näkyvissä vanhustyön kentällä, ammatillisessa koulutuksessa tai mediassa. Loppuseminaria markkinoidaan yhteistyöverkostoissa, verkon yhteisöpalveluissa ja verkostokirjeessä.

Markkinoidaan kolmatta korjattua painosta Irni ja Wickmanin julkaisusta Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt, vanheneminen ja palveluntarpeet.

Marttu Väisänen tiimeineen. Video tekstitettiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Videota toimitettiin myös ulkomaille. Eloisa ikä -yhteistyön merkeissä tuotettiin Pekan ja Einon piirrosvideo, joka tekee näkyväksi hlbtq-ikäihmisten haasteita ikääntyneiden palveluissa. Videota katsottiin vuoden aikana n. 2 000 kertaa. Videot lanseerattiin tammikuussa 2014 kutsuvierastilaisuudessa.

Vanhustyön keskusliiton koordinoiman Eloisa ikä -ohjelman tutkijat Marja Saarenheimo ja Minna Pietilä toteuttivat arvioivan kyselytutkimuksen Eloisa ikä -ohjelman väliraporttia varten. Tutkimuksen tukena hyödynnettiin projektin keräämiä koulutuspalautteita vuodelta 2013.

Projektille asetetut keskipitkän aikavälin tavoitteet ovat täyttyneet tiedon ja materiaalin hyödyntämisen osalta. Tavoitteena oli, että projektissa tuotettua tietoa ja materiaalia hyödynnetään yhdessä tai useammassa yhteistyökumppanin oppilaitoksessa. Oulun Diakoniopiston opettaja käsitteli aihetta projektin materiaalia hyödyntäen ”Vanhustyön eettiset periaatteet” -opintokokonaisuudessa, johon se heidän mielestään sopi hyvin. Saman opintojakson oppimisalustalla (Moodle) on ollut opiskelijoiden käytössä myös Irnin ja Wickmanin julkaisu. Aihe on kirjattu Jyväskylän yliopiston Terveystieteiden laitoksen Gerontologian ja kansanterveyden opinto-ohjelmaan. Aihetta ja materiaalia nostettiin esille myös Metropolia ammattikorkeakoulussa ja valtakunnallisessa vanhustyön koulutusverkostossa (Gero-verkosto).

Aiheen käsittelyä tukemaan luotiin Vanhustyön verkkotietokirjasto, johon keskitettiin projektin tuotettu tieto ja materiaali (esimerkiksi videot). Tietokirjasto koostuu kuudesta kuvitetusta tulostettavasti pdf-muotoisesta artikkelista. Hlbtq-vanhuutta, tuotettua tietoa ja materiaalia markkinoitiin alan ammattilehtiin suunnatulla mainoskampanjalla syksyn 2014 aikana.

Oulun Muistiyhdistyksen Vielä virtaa -hankkeen kanssa pilotoitiin Haluaisin pystyä kertomaan -tietoisku, jonka hankkeen työntekijät pitivät itsenäisesti vapaaehtoisten koulutuspäivillä loppuvuodesta 2014. Tietoisku sisälsi videon ja lyhyet keskusteluosuudet (runko apukysymyksineen).

Tampereen Eloisa Likioma -hanke järjesti Kuuselan palvelukeskuksen asukkaille ja omaisille miniseminaarin, jonka aiheina olivat seksuaalisuus vanhuudessa sekä Yhdenvertainen vanhuus. Yhteistyö Likioma-hankkeen kanssa mahdollisti pienimuotoisen koulutuskokonaisuuden suunnittelun ja pilotoinnin

	<p>senioritalon asukkaille. Kokonaisuus sisälsi Haluaisin pystyä kertomaan -videon ja kokemuskouluttajien puheenvuoron</p> <p>Vuoden 2014 Eloisa ikä -päivillä muodostettiin <i>Moninaisuus</i>-verkosto. Verkostoon lähtivät mukaan Yhdenvertainen vanhuus -projektin lisäksi ikääntyneiden suomeenmuuttajien parissa toimivat Daisy-Eläkeläiset ry:n Muistojen koti -projekti sekä Kantti ry:n Jade-projekti. Verkosto syntyi konkreettisesta tarpeesta tehdä ikäihmisten moninaisuutta näkyväksi ja edistää yhdenvertaisuutta ikääntyneiden palveluissa. Moninaisuus-verkoston viestinnällistä toimintaa lähti tukemaan Itä-Helsingin lähimmäistyö Hely ry:n SenioriVerkko-projekti. Moninaisuus-verkosto järjesti loppuvuodesta 2014 ”Arvokas vanhuus: moninaisuus näkyväksi” -seminaarin, jossa nostettiin yhdessä esille ikäihmisten moninaisuutta ja yhdenvertaisuusteemoja. Seminaariin saatiin yhteistyön voimalla kansainvälinen vieras. Seminaari striimattiin ja jäi tallenteeksi verkkoon. Seminaarista uutisoitiin Vanhustyö-lehdessä. Palautteita kerättiin kirjallisesti ja sähköisellä kyselyllä. Yhteistyöllä seminaarista saatiin vaikuttamistyön näkökulmasta merkittävämpi.</p> <p>Yhdenvertainen vanhuus -projekti järjesti yhteistyössä Setan Transtukupisteen kanssa juhlavuosien kunniaksi Meidän historiamme -seminariin, jossa nostettiin esille hlbtq-historiaa ja -senioreja. Seminaari oli osa TransHelsinki-viikon ohjelmaa.</p>
<p>Moninaisuutta huomioon ottavaa näkökulmaa valtavirtaistetaan vanhustyön kentälle</p> <p><i>Vaikuttamistyötä jatketaan mahdollisuuksien mukaan aktiivisesti esimerkiksi avoimilla lausunnoilla ja Setan koulutusvaliokunnan kautta.</i></p> <p><i>Laaja-alainen ohjausryhmä toimii vaikuttamistyön tukena. Ohjasryhmässä tehdään myös arviointia projektin tuloksista. Tapaamisia järjestetään vuoden aikana tarpeen mukaan noin 4-6.</i></p> <p><i>Osallistutaan messuille ja tapahtumiin sekä vastaan koulutus- ja luento- ja luentopyyntöihin.</i></p> <p><i>Kutsutaan keskeisiä vanhustyön kentän toimijoita projektin loppuseminariin.</i></p> <p><i>Kirjoitetaan artikkeleita eri kohderyhmille suunnattuihin julkaisuihin ja lehtiin. Pyritään saamaan aiheesta mainintoja tai asiantuntijahaastatteluja. Tavoitteena on mediahuomio kuukausittain eri yhteyksissä.</i></p> <p><i>Jatketaan verkostoyhteistyötä eri toimijoiden kanssa,</i></p>	<p>Ohjausryhmätapaamisia jatkettiin projektin toimintojen suunnittelun ja aiheen valtavirtaistumisen sekä juurtumisen tueksi. Vuoden ensimmäinen tapaaminen järjestettiin Haluaisin pystyä kertomaan -videon julkaisutilaisuuden merkeissä. Vuoden viimeisessä tapaamisessa keskityttiin toiminnan vaikutusten ja tulosten arviointiin. Tapaamiseen kutsuttiin mukaan myös projektin vapaaehtoisia.</p> <p>Projekti nosti aktiivisesti ja järjestelmällisesti esille hlbtq-vanhuutta ja yhdenvertaisuuskysymyksiä vanhustyön kentän tapahtumissa. Projektin tuottamia kartoituksia käsittelevät abstrakti hyväksyttiin mm. Tehyn järjestämään Vanhustyön vastuunkantajat -kongressiin. Projektilla oli puheenvuoro Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin valtakunnallisilla opintopäivillä, Vanhustyö-tapahtumassa ja Tehyn Työelämäpäivillä. Projekti on ollut näytteilleasettajana myös sosiaali- ja terveysalan ja vanhustyön tapahtumissa eri puolilla Suomea (Vanhustyö -messut, Superin Lähihoitajapäivät, Hyvä ikä -messut, Mielen-terveysmessut, Parisuhdepäivät). Osallistuminen on mahdollistanut tuotetun tiedon ja materiaalin markkinoinnin suoraan ammattilaisille. Projekti on osallistunut myös muihin tapahtumiin (Maailma kylässä -</p>

<p><i>kuten esimerkiksi Suomen muistiasiantuntijat ry, Suomen sosiaali- ja terveys ry:n Vanhusväestön hyvinvointi ja terveys -verkosto, Parisuhdekeskus Kataja ry, Raha-automaattiyhdistyksen Eloisa ikä-avustusohjelma, jota koordinoi Vanhustyön keskusliitto.</i></p>	<p>tapahtuma, European Forum of LGBT Christians).</p> <p>Lähi- ja perushoitajaliiton Super-lehtiin haastateltiin projektikoordinaattoria ja Seniorisäätiön hoitotyönjohtajaa yhteistyöstä ja pidetyistä koulutuksista. Aihetta nostettiin esille muun muassa Tesso-lehdessä, Julkisten ja hyvinvointialojen liiton ammattilehdessä ja Vanhustyö-lehdessä.</p> <p>Sisäministeriön oikeusyksikkö teetti Referenssi Oy:llä selvityksen vähemmistöryhmien kokemasta syrjinnästä sosiaali- ja terveystalvissa (Ikäihmisten moninaisuus näkyväksi). Julkaisussa nostetaan esille myös Yhdenvertainen vanhuus -projekti ja hlbtqi-ikäihmiset.</p> <p>Projekti verkostoitui myös muiden eurooppalaisten toimijoiden kanssa tiedonvaihdoillisissa merkeissä. Roze 50+ -projekti kutsui Yhdenvertainen vanhuus -projektin vierailulle Hollantiin alkuvuodesta 2014. Vierailun aikana Yhdenvertainen vanhuus -projekti tutustui sertifioituun hollantilaiseen ikääntyneiden palveluja tuottavaan organisaatioon (Elizabeth Foundation). Matkan aikana projekti verkostoitui myös saksalaisen (Verband für Alten- und Behindertenhilfe e.V.) organisaation kanssa, jolle myönnettiin ensimmäinen kansainvälinen The Pink Passkey -sertifikaatti.</p>
<p>Tietoisuutta sukupuolen- ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta lisätään ikäihmisten keskuudessa.</p> <p><i>Kirjoitetaan artikkeleita ikäihmisille suunnattuihin lehtiin sekä viestitään hlbtqi-yhteisön omissa tapahtumissa, kuten Pride-tapahtumissa ja Mummolaakso ry:n tapahtumissa.</i></p> <p><i>Osallistutaan tapahtumiin, joissa tavoitetaan kohde-ryhmää (esimerkiksi Maailma kylässä -festivaali). Otetaan huomioon seniorineuvostojen ja vanhusneuvostojen toiminta yhtenä mahdollisena vaikuttamiskanavana. Hyödynnetään myös Eloisa ikä -ohjelman muita hankkeita ja tiedotuskanavia.</i></p> <p><i>Toimitetaan materiaalia palvelunkäyttäjien saataville esimerkiksi seurakuntiin, asukastaloihin, kumppanuustaloihin ja toimintakeskuksiin. Koulutusvideo toimii vanhustyön ammattilaisten tukena aiheen käsittelyssä vanhuspalvelujen parissa.</i></p>	<p>Muiden palvelunkäyttäjien ja heidän läheistensä suhtautuminen pohdituttaa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvia senioreja. Tämän vuoksi projekti oli toiminnan alusta saakka mukana ikäihmisille suunnatuissa tapahtumissa. Projekti osallistui Hyvä ikä -messuille Tampereella. Ikäihmisten sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta nostettiin esille myös tarjoamalla juttuja ja haastateltavia seniorilehtien ja muiden lehtien toimittajille, kuten Suomen kuvalehti, ET-lehti ja Oma aika. Aihetta on käsitelty maakuntalehdissä eri puolilla Suomea. Aihetta ja projektia on käsitelty myös radiossa Radio Helsingin Ihan homona -ohjelmassa.</p>

3. Tuki ja voimaannuttava toiminta lisääntyy eri puolilla maata

Setan palvelutoiminnan periaatteet: Setan palvelutoimintaa ohjaavat arvot ovat **seksuaalisen suuntautumisen ja** sukupuolen **moninaisuuden** ja erilaisten perhemuotojen tunnistaminen ja kunnioitus, asiakkaiden itsemääräämisoikeuden kunnioitus ja toimijuuden ja osallisuuden edistäminen, ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusnäkökulma sekä sosiaalityön ammattietiikka.

Setan palvelujen rakenne: Setan Transtukipiste tarjoaa yksilö-, pari-, perhe-, ja tukiverkostotapaamisia sekä yhteisöllistä vertaistukitoimintaa sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja heidän läheisilleen. Asiakaspalvelun valtakunnallisuus toteutuu verkko- ja puhelinpalvelun kautta.

Transtukipisteen palvelut ovat Suomessa ainutlaatuisia. Muita vastaavia palveluja asiakasryhmille, joiden kanssa Transtukipiste työskentelee, ei järjestä mikään muu taho.

Setan nuorisotyö tukee seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ja sateenkaariperheissä elävien nuorten hyvinvointia koulutus- ja kehittämistoiminnan kautta ja tukemalla jäsenjärjestöjen voimauttavaa nuorisotyötä.

Setan jäsenjärjestöt tarjoavat itsenäisesti vertaistukitoimintaa sekä neuvonta- ja sosiaalipalveluja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja heidän läheisilleen.

3.1 Yhdenvertaisuudesta sekä Setan ja sen Transtukipisteen toiminnasta on tietoa hlbtig-ihmisille ja heidän läheisilleen

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
Setan uusi yhteisöilme uusine tunnuksineen viestii yhteisöllisyyttä, asiantuntevuutta ja luotettavuutta. Yhteisöilme tukee Setan ja Transtukipisteen toiminnan vaikuttavuutta ja tunnistettavuutta. Setan jäsenjärjestöt voivat viestiä toiminnastaan yhteisöilmettä tukevasti.	Yhteisöilme jalkautettiin laajasti. Muun muassa Saimaan Seta uudisti logonsa Setan logon kaltaiseksi. Yhteisöilmettä tukemaan tilattiin näyttävä toritelta, t-paitoja henkilöstölle, Seta-viirejä ja Seta-banderolli.
Setalla on laadukkaita eri kohderyhmiä palvelevia tiedotusmateriaaleja.	Painatettiin uusia postikortteja, Transtukipisteen yleisesitettä, Sukupuolen moninaisuus -opasta, Muu mikä -esitettä ja Yhdenvertainen vanhuus -projektin materiaalia. Lisäksi käännettiin pieni esite transihmisten liittolaisille sekä käännettiin ja taitettiin ruotsiksi esite lasten oikeuksista.
Setan ja Transtukipisteen uudistuneet verkkosivut ovat ajantasaiset ja tarjoavat tietoa Setan toiminnasta ja seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta sekä suomeksi, ruotsiksi että englanniksi.	Materiaaleja oli tarjolla messuilla, seminaareissa, Setan toimistolla ja muissa yhteyksissä. Esitemateriaalia postitettiin erityisesti kouluihin ja nuorten infopisteisiin kunnissa. Materiaalia oli tarjolla jäsenjärjestöille niiden tarpeiden mukaan.
<i>Jalkautetaan yhteisöilme ja tarjotaan jäsenjärjestöille mahdollisuus käyttää yhteisöilmeeseen kuuluvia elementtejä toiminnassaan.</i>	
<i>Painatetaan olemassa olevia esitteitä, julkaisuja ja tiedotusmateriaaleja lisää oman ja jäsenjärjestöjen tarpeen mukaan.</i>	
<i>Setan poliittisen strategian pohjalta tuotetaan uutta tiedotusmateriaalia.</i>	Vuoden aikana koottiin yhteen myös Setan ja Transtukipisteen historiaa. Setan alumnit järjestivät Helsinki Pride -viikolla keskustelutilaisuuden otsikolla Puskista parisänkyyn – Seta ja seksi. Vuoden aikana toteutettiin Jussi Nissisen ja Kati Mustolan muistitietohaastattelut, koottiin kuvia arkistosta kuvapankkiin ja järjestettiin loppuvuodesta Meidän historiamme

<p><i>Materiaaleja käännetään mahdollisuuksien mukaan ruotsiksi, englanniksi ja muille kielille, kuten venäjäksi ja suomalaiselle viittomakielelle.</i></p>	<p>-juhlavuosiseminaari. HeSetan lanseeraama H-lehti sekä Ranneliike tekivät artikkelit Setan historiasta.</p> <p>Sukupuolen moninaisuus -opas käännettiin ruotsin kielelle. Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeen Älä oletä -käsikirja julkaistiin myös ruotsinkielisenä (Anta int'). Hyvinvoiva sateenkaarinuori -hankkeen toisen tutkimusosion tiivistelmä julkaisitiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.</p>
<p>Seta ja Transtukupiste käyttävät tehokkaasti ja monipuolisesti verkon yhteisöpalveluita. Setalla on Facebook-sivu, jonka kautta Seta tiedottaa toiminnastaan ja jolla käydään keskustelua. Sivujen seuraajamäärää (syksyllä 2012 reilut 13 000 seuraajaa) kasvaa 15000:een.</p> <p>Transtukupiste viestii aktiivisesti Transtukupiste-Facebook-sivun kautta. Sivun seuraajamäärää (syksyllä reilu 200 seuraajaa) kasvatetaan 1000:een. Seta ja Setan luottamushenkilöt näkyvät aktiivisina keskustelijoina Twitterissä.</p> <p><i>Transtukupiste jatkaa transnuorille suunnattua Skype-päivystystä. Transtukupiste hyödyntää Facebook-sivunsa yksityisviestitoimintoa asiakaspalvelussa ja palautteenkeruussa. Hyödynnetään Facebookin mahdollisia toimintoja juhlavuoden näkyvyyden lisäämiseksi.</i></p> <p><i>Setan nuorisotyön ja hlbtq-nuorten näkyvyyttä verkossa lisätään Setan nuoret -Facebook-sivun kautta.</i></p> <p><i>Setan toimijoiden Twitter-tilien seuraamista markkinoidaan verkossa ja uutiskirjeessä.</i></p>	<p>Setan Facebook-sivulla julkaistiin aktiivisesti Setan tiedotteita ja käytiin keskustelua. Sivulla oli vuoden 2014 lopussa yli 20 000 tykkääjää.</p> <p>Transtukupisteen Facebook-sivulla viestittiin aktiivisesti. Transtukupisteen Facebook-sivun tykkääjämäärä oli vuoden 2014 lopussa hieman yli 500.</p> <p>Vuonna 2014 Skype-chatin kautta tuli joitakin yhteydenottoja 13–22-vuotiailta nuorilta. Skype palveli erityisesti muualla kuin pääkaupunkiseudulla asuvia nuoria, joilla ei ole muuta tukikontaktia eikä vertaisryhmää ympärillä. Facebookin kautta tulleet ensikontaktit ja tekstiviestiyhteydenotot lisääntyivät.</p> <p>Setan nuorten Facebook-sivulla julkaistiin aktiivisesti. Nuorisotoimikunta vastasi osaltaan sivujen ylläpidosta.</p> <p>Setan viesti ja keskusteli aktiivisesti Twitterissä. Myös henkilökuntaa ja luottamushenkilöitä kannustettiin twiittaamaan. Setan Twitter-tilillä oli vuoden 2014 lopussa yli 6 500 seuraajaa.</p> <p>Kesällä perustettiin myös Setan Instagram-tili, jonka kautta jaettiin kuvia järjestöllisestä arjesta. Tilillä oli seuraajia vuoden lopussa yli 350 seuraajaa.</p>
<p>Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille on tarjolla internetin yhteisöpalveluja, joiden kautta voi käydä keskustelua sekä saada tietoa ajankohtaisista hlbtq-kysymyksistä ja Setan toiminnasta.</p> <p><i>Jatketaan Setan keskustelufoorumin ylläpitämistä. Avataan uusia keskustelualueita käyttäjäpalautteen ja vapaaehtoismoderaattoreiden saatavuuden mukaan.</i></p>	<p>Foorumin ylläpitämistä jatkettiin.</p>
<p>Setan järjestämiä tapahtumia voi seurata suoratoistolla verkossa. Toimintaa esitteleviä lyhyitä videoita julkaistaan Youtube- ja Vimeo-palveluissa.</p> <p><i>Videoidaan juhlavuoden tilaisuuksia ja muita tilaisuuksia harkinnan mukaan suoraan verkkoon Bambuser-palvelun kautta.</i></p>	<p>Seta striimasi eurovaalipaneelin ja juhlavuosiseminaarin. Yhdenvertainen vanhuus -projektin tuottama Haluaisin pystyä kertomaan -video julkaistiin verkossa. Seta tuotti kansainvälisen homo- ja transfobian vastaisen päivän tapahtumasta videoraportin. Seta levitti Helsinki Pride puistojuhlissa pidettyjä varapuheenjohtaja Katriina Rosavaaran sekä Asiallisen tiedon omena -palkittujen videoituja puhevuoroja sekä</p>

<p><i>Nuorisotoimikunta tuottaa videomateriaalia nuorten toiminnasta. Transtukupisteen suunnittelemat reflektiovideot sekä Yhdenvertainen vanhuus -projektin video julkaistaan Setan kanavilla.</i></p>	<p>Yhdenvertainen vanhuus -projektin ja Moninaisuus-verkoston järjestämän ”Arvokas vanhuus: moninaisuus näkyväksi” -seminaarin striimiä ja tallennetta.</p>
---	---

Nuorten voimauttaminen

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Setan nuorisotyö ja nuorisopoliittinen vaikuttaminen vahvistuvat. Nuorisotyössä pystytään hyödyntämään täysimääräisesti viime vuosien kehittämis- ja tiedontuotantotyön, kuten Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen ja Hyvinvoiva sateenkaarinuori -hankkeiden tulokset. Edellytykset nuorille tärkeän vertaisryhmätoiminnan jatkuvuudelle turvataan.</p> <p><i>Nuorisotyön tiimissä aloittaa uusi työntekijä, nuorisotyön suunnittelija. Nuorisotyön suunnittelija suunnittelee ja toteuttaa Setan nuorisotyötä nuorisotyön koordinaattorin kanssa. Nuorisotyön suunnittelija vastaa erityisesti nuorisotoimikunnan toiminnasta ja jäsenjärjestöjen nuortenryhmien tuesta.</i></p>	<p>Setan nuorisopoliittinen vaikuttaminen oli monipuolista ja laajaa. Nuorisotyössä hyödynnettiin hankkeiden kehittämis- ja tiedontuotantotyön tuottamia tuloksia.</p> <p>Nuorisotyön suunnittelijan toimea ei perustettu, koska siihen ei saatu rahoitusta. Nuorisotyöllä oli kymmenen viikon ajan harjoittelija.</p>
<p>Nuorilla on kanava vaikuttaa Setaan ja sen valtakunnallisen nuorisotyön kehittämiseen.</p> <p><i>Hallitus nimittää valtakunnallisen nuorisotoimikunnan vuoden alussa. Nuorisotoimikunta kokoontuu neljästi vuoden aikana ja vieraillee samalla eri jäsenjärjestöissä. Lisäksi pidetään tarpeen mukaan kokouksia Skypessä tai muiden sähköisten kanavien avulla.</i></p>	<p>Nuorisotoimikunta tapasi viisi kertaa vuoden aikana. Kuopiossa järjestetyn aktiivi viikonlopun yhteydessä tavattiin Savon Setan varapuheenjohtaja sekä paikallinen Setan hallituksen jäsen.</p> <p>Tapaamisten lisäksi Nuorisotoimikunta kokousti Skypen välityksellä kolmesti.</p> <p>Nuorisotoimikunnan jäsenet osallistuivat aktiivisesti Setan nuorisotyön kehittämiseen ja antoivat arvokasta tietotaitoa esimerkiksi kommentoimalla materiaaleja sekä viemällä Setan viestiä muille toimijoille.</p> <p>Nuorisotoimikunnan edustaja oli mukana Allianssin yhdenvertaisuusteemaryhmässä.</p>
<p>Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeen kokemuksia ja hankkeesta saatua tietoa juurrutetaan järjestöön osallistamalla nuoria työpajojen ja koulutusten toteuttamiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään normikriittisyyden käsittelyyn.</p> <p><i>Osana Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hanketta järjestetään nuorille koulutus normikriittisyydestä. Koulutus antaa välineitä normien tarkasteluun omassa arjessa. Koulutukseen osallistuneet nuoret voivat edustaa hanketta opetusalan ammattilaisille suunnatuissa koulutuksissa tapahtumissa. Nuoret osallistuvat koulutuksen järjestämiseen.</i></p> <p><i>Seta tarjoaa nuorille tietoa sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta työpajassa huh-</i></p>	<p>Nuorisotoimikunnan jäsenille järjestettiin normikriittinen työpaja. Hanke koulutti myös vapaaehtoisia nuoria leiri- ja kouluvierailuille.</p> <p>Seta osallistui HappySexi -tapahtumaan yhdessä He-Setan kanssa järjestämällä toiminnallisen työpajan sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta.</p>

<p><i>tikuun Happysexin tapahtumassa (Helsinki) sekä mahdollisuuden mukaan muissa nuorisotapahtumissa.</i></p>	
<p>Nuorten valmiuksia vaikuttamiseen kehitetään. Hlbtqi-nuoria kannustetaan omaehtoiseen toimintaan ja vaikuttamiseen yhdenvertaisuuden ja ihmisoikeuksien edistämiseksi.</p> <p><i>Syksyllä järjestetään hlbtqi-nuorille suunnattu nuorten vaikuttamisviikonloppu, jolla innostetaan nuoria toimimaan yhdessä yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä paikallistasolla että valtakunnallisesti.</i></p>	<p>Nuorisotoimikunnan jäsenet saivat koulusviikonlopun ja vaikuttamisviikonlopun yhteydessä työkaluja ja käytäntöjä vaikuttamistyöhön sekä tietoa järjestön poliittisista tavoitteista, strategiasta, järjestöraakenteesta, kansainvälisistä kattojärjetyistä ja terminologiasta.</p>

3.2 Nuorten hyvinvoinnista on uutta tietoa nuorten kanssa toimiville

Hyvinvoiva sateenkaarinuori -projekti

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Hlbtqi-nuorten hyvinvoinnin tilanteesta Suomessa on tutkimustietoa. Nuorten parissa toimivat ammattilaiset osaavat työssään huomioida moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumisen.</p> <p><i>Hyvinvoiva sateenkaarinuori -hankkeessa julkaistua tutkimusraporttia levitetään viranomaisille ja muille nuorten kanssa työskenteleville. Hanke jatkuu 2014 laadullisella tutkimuksella, jossa haastatellaan hlbtqi-nuoria ja nuorten parissa toimivia ammattilaisia.</i></p> <p><i>Nuoret osallistuvat laadullisen tutkimuksen raportin tekoon syksyllä 2014 pidettävissä työpajoissa. Raportissa kootaan vinkkejä nuorille, vanhemmille ja hyvinvointipalvelujen ammattilaisille hlbtqi-nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.</i></p>	<p>Toteutettiin laadullinen tutkimus, josta tuotoksena verkkojulkaisu ja tutkimuksen tiivistelmä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Tuotokset julkaistiin alkuvuonna 2015.</p> <p>Nuoret osallistuivat laadullisen tutkimukseen ryhmissä ja ryhmienohjaajina. Tutkimuksen tiivistelmään sisältyy eri tahoille suunnattuja toimintaehdotuksia.</p>

3.3 Jäsenjärjestöt saavat tukea koulutus-, vertais- ja sosiaalipalvelutoiminnalleen

Tuki jäsenjärjestöjen koulutustoiminnalle

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Setan ja sen jäsenjärjestöjen kouluvierailut ovat laadukkaita ja kouluvierailijoiden toimintatavat eettisiä. Jäsenjärjestöt saavat Setalta tukea kouluvierailujen toteuttamiseen. Jäsenjärjestöillä on päteviä, Setan koulutuksen läpikäyneitä vapaaehtois-kouluttajia, kokemuskouluttajia sekä protu- ja rippikouluvierailijoita.</p> <p><i>Seta tukee jäsenjärjestöjen kouluvierailutoimintaa järjestämällä kouluttajakoulutuksia ja jakamalla kou-</i></p>	<p>Kevään 2014 aikana järjestettiin kouluttajakoulutukset Helsingissä, Joensuussa ja Rovaniemellä. Koulutuksissa jaettiin Setan kouluttajien materiaalia jokaiselle kouluttajalle. Syksyllä ei koulutussuunnittelijan sijaisuuden vuoksi peruskoulutuksia järjestetty. Ruotsinkieliselle koulutukselle ei ollut tarvetta.</p> <p>Keväällä järjestettiin yksi täydennyskoulutus, jonka aihe oli toiminnalliset menetelmät. Syksyn ensimmäinen täydennyskoulutus oli draamatyöpaja ja toi-</p>

<p><i>lutusmateriaalia kouluttajille. Vuonna 2014 järjestetään neljä viikonlopun mittaista kouluttajakoulutusta, joista yksi on tarvittaessa ruotsinkielinen.</i></p> <p><i>Vapaaehtoisouluttajille järjestetään kaksi päivän mittaista täydennyskoulutusta, joiden teema päätetään kouluttajien tarpeiden perusteella.</i></p> <p><i>Ammatillisten koulutusten kokemuskouluttajaksi haluaville järjestetään kokemuskouluttajakoulutus.</i></p> <p><i>Tarpeen vaatiessa vapaaehtoisouluttajille järjestetään kertauskurssi.</i></p> <p><i>Keväällä järjestetään Protu-koulutus, jolla varmistetaan jäsenjärjestöjen valmiudet vastata Prometheus leirin tuki ry:n vierailupyyntöihin.</i></p> <p><i>Jäsenjärjestöt hoitavat oman alueensa kouluvierailut. Seta täydentää jäsenjärjestöjä valtakunnallisen tarvearvioinnin perusteella.</i></p> <p><i>Seta ottaa toimistollaan mahdollisuuksien mukaan vastaan vierailijaryhmiä, kuten koululuokkia ja opiskelijaryhmiä.</i></p>	<p>sen toteutti hollantilaisen GALE-järjestön toiminnanjohtaja Peter Dankmeijer. LGBT international peer training -koulutuksessa keskityttiin oman tarinan kerontaan.</p> <p>Keväällä järjestettiin myös kokemuskouluttajakoulutus kouluttajille, jotka osallistuvat ammatillisiin koulutuksiin pelkästään kokemusasiantuntijuutensa myötä.</p> <p>Kesän protuleirivierailuihin valmistauduttiin kahden protuvierailijakoulutuksen avulla. Koulutukset toteutettiin Helsingissä ja Tampereella.</p> <p>Setan koulutustoiminnalla oli sosionomiharjoittelija Diakista keväällä kymmenen viikon ajan.</p>
---	---

Tuki vertaistoiminnalle

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Jäsenjärjestöjen vertaistukitoimintaa toteuttavilla henkilöillä on tarpeellinen tietotaito laadukkaan ja eettisen toiminnan varmistamiseksi.</p> <p>Uusia nuortenryhmiä käynnistyy eri puolilla maata.</p> <p><i>Seta toteuttaa yksi tai kaksi ryhmäohjaajakoulutusta, jotka ovat viikonlopun mittaisia. Koulutusta markkinoidaan jäsenjärjestöille ja Transtukipisteen vapaaehtoisille.</i></p> <p><i>Nuortenryhmien ohjaajille järjestetään erillinen viikonloppukoulutus keväällä.</i></p> <p><i>Uusien nuortenryhmien käynnistämistä tuetaan myöntämällä jäsenjärjestöjen kautta starttirahaa.</i></p> <p><i>Nuorisotyötä tekevät työntekijät vierailevat mahdollisuuksien mukaan jäsenjärjestöissä sekä tekevät tarvittaessa ohjausvierailuja käynnistyvissä nuortenryhmissä.</i></p> <p><i>Vuonna 2013 valmistunut nuortenryhmäopas on saatavilla verkkosivuilta.</i></p>	<p>Jäsenjärjestöjen nuortenryhmien ohjaajille järjestettiin viikonlopun mittainen koulutus ryhmien ohjaamisesta, käytännön järjestelyistä, yleisistä vastuista sekä yhdenvertaisesta kohtaamisesta.</p> <p>Kaksi uutta nuortenryhmää käynnistyi.</p> <p>Starttirahaa ei haettu eikä myönnetty. Starttirahasta luovutaan.</p>

3.4 Sukupuolivähemmistöihin kuuluville on tarjolla yksilöasiakaspalvelua ja perheiden tukea

Ylätavoite: Transtukipiste tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluja transsukupuolisille, muunsukupuolisille, transves-tiiteille, intersukupuolisille sekä sukupuoltaan pohtiville nuorille, aikuisille ja lapsille, jotka eivät vastaa suku-puolinormeja. Palveluja tarjotaan myös läheisille, kuten vanhemmille, sisaruksille, puolisoille ja vanhempien lapsille. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa, että asiakas määrittelee itse tuen tarpeensa tai kasvuhaasteensa ja palve-lun käyttö perustuu asiakkaan omaan valintaan. Työskentelyn tavoitteet määritellään asiakkaan kanssa ja ref-lektoidaan säännöllisesti yhdessä auttaako työskentely. Asiakaspalautetta pyydetään jatkuvana käytäntönä.

Työtapana on dialoginen ja tavoitteena on aito kohtaaminen, jossa työntekijä antaa sekä ammattitaitonsa että läs-näolonsa ihmisenä asiakkaan prosessin palvelukseen.

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet, tulokset ja vaikutukset:
<p>Transihmisille, sukupuoliristiriitaa kokeville, intersu-kupuolisille ja heidän läheisilleen on olemassa sensi-tiiviä, asiakaslähtöisiä ja voimauttavia tukipalveluita. Kaikki Trastukipisteen työntekijät osallistuvat asia-kastyöhön ja työntekijöiden osaamisalueita hyödyn-tetään.</p> <p><i>Tarjotaan asiakasryhmille entisessä laajuudessa laa-dukkaita palveluja sekä tehdään enemmän kehittävää työtä uusien toimintatapojen kokeilemiseksi, mallin-tamiseksi ja levittämiseksi Suomessa.</i></p> <p><i>Tarjotaan maksutonta puhelin- ja sähköpostineuvon-taa, chat-tukea nuorille, yksilötukijaksoja ja transeri-tyistä pari- ja perheterapiaa. Markkinoidaan ja tar-jotaan aiempaa enemmän pari- ja perheterapiaa.</i></p> <p><i>Työskennellään asiakkaan pyynnöstä tämän verkos-tojensa kanssa, kuten häntä hoitavien lääkäreiden, terapeutin tai muiden ammattilaisten kanssa.</i></p> <p><i>Tehdään usein toistuviin asiakasongelmiin valmiita vastauspohjia, joita erityisesti uudet työntekijät voi-vat hyödyntää ja jotka tehostavat työskentelyä ja joi-ta voidaan päivittää hoitojärjestelmän käytäntöjen uudistuessa.</i></p> <p><i>Luodaan ja ylläpidetään laajoja asiatietokansioita työntekijöiden työn tueksi.</i></p>	<p>Puhelin- ja sähköpostineuvonta</p> <p>Transtukipisteeltä sai puhelin- ja sähköpostineuvon-taa. Yhteydenottoja tuli eri puolilta maata ja myös ulkomailla asuvilta. Yhteyttä otettiin aiempaa enem-män myös tekstiviestein ja Facebookin kautta. Sky-pe-chat-päivystys painottui alle 18-vuotiaisiin tuen tarvitsijoihin.</p> <p>Neuvonta-asiakkaita autettiin kuuntelemalla ja kes-kustelemalla, terapeutisilla kirjeillä, antamalla neu-voja, lähettämällä tietopaketteja, ohjaamalla palve-luihin, etsimällä asiakkaan tarvitsema tieto ammatti-laisverkosta, kirjoittamalla puoltolausuntoja, osallis-tumalla verkostotapaamisiin, ohjaamalla muihin pal-veluihin ja ehdottamalla pidempiä tukiprosesseja Transtukipisteellä sekä vetoamalla erikoissairaanhoi-don lääkäreihin kesken olevan hoidon jatkamiseksi.</p> <p>Neuvonnan asiakkaiden ikä vaihteli 8–70 vuoden vä-lillä, ja heillä oli moninaisia seksuaalisia suuntautu-misia ja sukupuoli-identiteettejä. Asiakkaat hakivat neuvoa joko omiin tai läheistensä asioihin.</p> <p>Asiakasvastaanotto</p> <p>Transtukipisteen työntekijöillä oli asiakasvastaanotto. Sosiaalipsykologi ja johtava sosiaalityönteki-jä/perheterapeutti auttoivat yksilöasiakkaita, pareja ja perheitä momenlaisin toiminnallisina ja terapeutisina menetelmin.</p> <p>Asiakkaat saivat tukea oman sukupuoli-identiteetin ja elämänvalintojen pohtimiseen.</p> <p>Ryhmät</p>

	<p>Transtukipisteellä toimi kuukausittain seitsemän ammatillisesti ohjattua vertaistukiryhmää ja joka viikko vapaaehtoisten yhteisöillat. Ryhmiä oli itseään etsiville ja transsukupuolisille miehille sekä naisille, transvestiiteille, muunsukupuolisille, nuorille, kumppaneille sekä vanhemmille ja muille läheisille. Painoon liittyviä pulmia kokevien transihmisten Sukupuoli XL kokoontui yhden kerran.</p> <p>Ryhmiä ohjattiin työporeittain yhdistäen ammattiohjausta ja vertaiskokemusta. Kaikki ryhmät olivat avoimia, matalan kynnyksen ryhmiä.</p> <p>Ryhmiä kävijämäärät kasvoivat. Vuoden aikana vaikiinutettiin ja juurrutettiin hyviä käytäntöjä ryhmätoiminnan kehittämiseksi entistä osallistavammaksi. Asiakastoiveita kyseltiin säännöllisesti ja toteutettiin mahdollisuuksien mukaan.</p>
--	---

3.5 Sukupuolivähemmistöihin kuuluville on tarjolla voimauttavaa yhteisötyötä

Ylätavoite: Transtukipiste järjestää yhteisöllisiä tapahtumia ja vertaistukea ihmisille, joita itseään tai joiden perhettä sukupuolen moninaisuus koskettaa. Työtapa on voimauttava ja mukaan kutsuva. Tämä tarkoittaa, että ryhmä, jolle palvelut ja tapahtumat on suunnattu, otetaan mukaan suunnittelemaan, toimimaan ja käyttämään tietoaan ja osaamistaan yhteisötyön hyödyksi.

Transtukipisteen rooli: Yhteisötyössä pyritään siihen, että Transtukipiste ylläpitää toimintaa mahdollistavia rakenteita ja toimintaan osallistuvat ihmiset tuottavat keskustelujen ja toiminnan sisällöt itse. Transtukipiste pyrkii luomaan riittävän turvallisia tilanteita, joissa vertaistuki mahdollistuu. Työntekijöiden ammattitaitoa käytetään turvallisen, avoimen ja luottamuksellisen ilmapiirin rakentamiseen ryhmissä ja tapahtumissa.

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet:
<p>Transtukipisteen yhteisötyö luo edellytykset ryhmätilanteille ja muille kohtaamisille, joissa ihmiset voivat oppia toisiltaan, antaa ja saada vertaistukea ja rakentaa vertaisverkostoa. Yhteisötyö ja vertaistuki mahdollistavat myönteisiä muutoksia ihmisten elinolosuhteisiin yhdessä tekemällä.</p> <p><i>Transtukipiste järjestää työntekijöiden ohjaamat säännöllisesti kokoontuvat vertaistukiryhmät naisille, miehille, nuorille ja muunsukupuolisille, transihmisten kumppaneille sekä muille läheisille.</i></p> <p><i>Transtukipisteellä järjestetään säännöllisesti avoimia yhteisöiltoja, joita ohjaavat vapaaehtoiset, ja ammattityöntekijät tukevat heidän työtään tarpeen mukaan.</i></p>	<p>Työntekijät osallistivat ihmisiä pyytämällä kiinnostuneita mukaan toimintaan ja ottamaan itselleen sopivan kokoisia vastuita ja tarjoamalla mahdollisuuksia tehdä vapaaehtoistyötä. Työntekijät pyrkivät huolehtimaan vapaaehtoisten ryhmänvetäjien jaksamisesta, motivoimaan ja innostamaan heitä sekä selvittämään heidän tarpeitaan ja auttamaan hankalissa tilanteissa ja konflikteissa.</p> <p>Nuorten ryhmäläiset ja vapaaehtoiset suunnittelivat ja toteuttivat yhdessä sosiaalipsykologin kanssa maskuliinien omaehtoisen ääniryhmän, Mörinä-ryhmän. Mörinä-ryhmä kokoontui kymmenen kertaa.</p> <p>Transtukipisteen naisten päivän illanvietto järjestet-</p>

Järjestetään toiminnalliset työpajat naisellisuuden, miehisyyden ja yksilöllisen sukupuolikokemuksen ilmaisua tukemaan. Perustetaan uusi ryhmä sukupuolien korjaushoidon läpikäyneille.

Voimavaraleiri järjestetään yhteistyössä Trasek ry:n kanssa.

Järjestetään TransHelsinki2014-tapahtuma monipuolisena ja yhteisöllisesti hyödyntäen vapaaehtoisuutta ja verkostoja. Transtukupiste järjestää myös Helsinki Pride -tapahtumaviikolle ohjelmaa.

Juhlitaan naistenpäivää Transtukupisteellä ja järjestetään muita teemailtoja asiakkaiden toiveiden mukaan.

Rakennetaan vertaiskeskustelijaverkosto, jossa transnuoret voivat tavata luotettavan vertaishenkilön, joka kertoo oman tarinansa, kuuntelee ja vastaa kysymyksiin. Verkostoa voivat hyödyntää sovitusti myös Helsingin lukioiden psykologit ja kuraattorit.

Setan ja Transtukupisteen juhluvuoden kunniaksi järjestetään Meidän historiamme -seminaari, jossa sukupuolivähemmistöjen historiasta ja nykyhetkestä kuullaan merkittäviä puheenvuoroja ja saadaan uutta tietoa.

Perustetaan netin kautta toimiva vanhempien vertais-tukikeskustelualue sellaisille vanhemmille, joilla on sukupuoliristiriitaa ilmaiseva pieni lapsi tai joiden lapsi on transnuori.

tiin Minna Canthin ja tasa-arvon päivänä 19.3.

Transvestiittiyhdistys DreamWearClubin kanssa tehtiin yhteistyötä yhdistyksen lehden perheteemanumeron tuottamiseksi.

Transtukupiste innosti sukupuolivähemmistöön kuuluvia osallistumaan näkyvästi Pride-kulkueisiin Turussa ja Helsingissä. Työntekijät osallistuivat yhteisölle tärkeisiin tapahtumiin, kuten juhlavuosielokuvanäytäntöön, kansainväliseen homo- ja transfobian vastaisen päivän telttatapahtumaan sekä TransFinlandia-näytelmän ja sen yhteydessä Ihmisoikeusliiton kanssa järjestetyn ihmisoikeuspaneelin seuraamiseen.

Transtukupiste järjesti yhteistyössä Trasek ry:n, Amnestyn hlbt-ryhmän, DreamWear Clubin ja Peijakkaan kanssa TransHelsinki-tapahtuman 18.11.–23.11. TransHelsinkiin kuului sekä transihmisille ja heidän lähipiirilleen suunnattua ohjelmaa että kaikille avoimia seminaareja. Osana TransHelsinkiä Transtukupiste ja Yhdenvertainen vanhuus -projekti järjestivät Meidän historiamme -juhluvuosiseminaarin.

Transtukupiste järjesti Voimavaraleirin yhteistyössä Trasek ry:n kanssa Miehikkälässä 22.–24.8. Leiri sisälsi pienryhmäkeskusteluja osallistujien toivomista aiheista sekä työpajat liittyen omiin voimavaroihin ja sisäisen kielteisen puheen päihittämiseksi sekä luonnosta, transturvalisesta saunomisesta ja yhdessäolosta nauttimista. Koottu palaute oli myönteistä: leiri oli osallistujille tärkeä ja merkityksellinen, tarjosi vertaistukea ja toi voimia arkeen.

Vertaiskeskustelijaverkoston toiminta oli vuonna 2014 vielä toistaiseksi pienimuotoista. Yksittäisiä tukikeskusteluja järjestettiin ja muutamia uusia vertaiskeskustelijoita rekrytoitiin.

4. Seta on dynaaminen, kuunteleva ja vaikuttava organisaatio

Ylätavoite: Setan yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja näkyvyys kasvavat. Setan työ on laadukasta ja tavoittaa ihmisiä jäsenjärjestöissä, sidosryhmissä, päättäjien keskuudessa ja yhteiskunnassa laajemmin. Seta on mielekäs työpaikka, jossa työntekijät voivat hyvin.

4.1 Tarkoituksenmukainen ja riittävästi resursoitu organisaatorakenne

Toiminnan vaikuttavuus

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toimenpiteet:
<p>Setan vaikuttamistyö on ammattimaista, strategista ja asiantuntevaa ja siihen on käytettävissä riittävästi resursseja.</p> <p><i>Perustetaan uusi ihmisoikeusasiantuntijan tehtävä ja rekrytoidaan siihen työntekijä. Ihmisoikeusasiantuntija valmistelee ja toteuttaa Setan yhteiskunnallista vaikuttamistyötä kotimaassa ja kansainvälisesti yhteistyössä pääsihteerin ja hallituksen kanssa.</i></p> <p><i>Vuoden 2014 alussa voimaan astuvan poliittisen strategian toimeenpano suunnitellaan ja aikataulutetaan.</i></p> <p><i>Valmistellaan viestintästrategia, johon nykyinen viestintäsuunnitelma sisällytetään.</i></p> <p><i>Transtukipisteen työn ihmisoikeusperustaisuus näkyy niin, että työntekijät tekevät aktiivisia väliintuloja tilanteissa, joissa asiakkaiden oikeuksia on loukattu tai he ovat kohdanneet syrjintää tai väkivaltaa. Työntekijät viestivät johdolle, millaisia rakenteellisia ongelmia sukupuolivähemmistöön kuuluvat kohtaavat. Näin järjestön ihmisoikeustoimijat voivat pyrkiä vaikuttamaan ongelmiin myös rakenteellisesti, ennaltaehkäisten niitä.</i></p>	<p>Ihmisoikeusasiantuntijan tehtävää ei perustettu, koska siihen ei saatu rahoitusta.</p> <p>Viestintästrategian valmistelu päätettiin siirtää osaksi järjestöstrategian valmistelua vuodelle 2015. Viestintäsuunnitelma päivitettiin ja siihen luotiin osio kriisiviestinnästä sekä uusi liite yhteisöpalveluiden käytöstä.</p> <p>Suurta osaa poliittisen strategian tavoitteista edistettiin vaikuttamistyössä. Strategian varsinaista aikataulutusta ei tehty, koska useiden hallituskauden loppupuolelle venyneiden hankkeiden epäselvän kohtalon vuoksi oli vaikea ennakoida tulevia vaikuttamismahdollisuuksia. Aikataulutus on järkevää tehdä eduskuntavaalien jälkeen.</p> <p>Transtukipiste edisti haavoittuvassa olevien asiakkaiden, esimerkiksi vankilassa tai säilössä olevien ihmisten tai turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia päästä sukupuolen korjaushoitoihin sekä heidän sukupuoltaan kunnioittavaa kohtaamista. Transtukipiste tarjosi apua syrjintää kokeneille ja osallistui tasa-arvolaista tiedottamiseen syrjinnän ennaltaehkäisemiseksi.</p>

Henkilöstön työn tuki

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toimenpiteet:
<p>Yhdenvertaisuutta ja ympäristöstä huolehtimista edistetään työyhteisössä aktiivisesti.</p> <p><i>Otetaan käyttöön yhdenvertaisuus- ja ympäristöohjelmat.</i></p>	<p>Setan yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelua jatkettiin.</p> <p>Ympäristöohjelman valmistelu siirtyi tulevaisuuteen.</p> <p>Seta tiedotti toukokuussa Helsingissä järjestetystä Siivouspäivä-kierrätystapahtumasta, jossa oli myös</p>

<p>Henkilöstöllä on mahdollisuus kouluttautua eri työtehtäviin liittyvillä osa-alueilla.</p> <p><i>Henkilöstökoulutus suunnitelman valmistelu aloitetaan.</i></p>	<p>mahdollisuus lahjoittaa Setan ihmisoikeustyöhön.</p> <p>Koulutussuunnittelijan sijaisuuden vuoksi henkilöstökoulutussuunnitelman valmistelun aloitus siirtyi seuraavaan vuoteen.</p>
<p>Työntekijöillä on työnohjausta ja lähiesimiestukea hyvin saatavilla tarpeen mukaan.</p> <p><i>Työnohjausta ja ryhmätyönohjausta tarjotaan tarpeen mukaan erityisesti asiakas- ja ryhmänohjaustyötä tekeville. Esimiesten saatavillaoloa parannetaan työnjakoa selventämällä. Työntekijöitä kannustetaan antamaan palautetta ja tuomaan esiin työnohjauksen, esimiestyön ja muiden työn tukimuotojen tarvetta.</i></p>	<p>Työntekijöille oli tarjolla tarpeen mukaan työnohjausta. Koko työyhteisölle toteutettiin keväällä muuttaman tapaamiskerran ryhmäprosessi. Kriisitilanteissa hyödynnettiin työterveyshuollon psykologipalveluita.</p> <p>Työterveyshuollon suunnitelma päivitettiin.</p>
<p>Henkilöstöllä on ajantasainen tieto työn sisällön kannalta olennaisista laeista.</p> <p><i>Työyhteisö perehdytetään uudistuviin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakeihin (mahdollisesti yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa).</i></p>	<p>Perehdytyskoulutuksia uusiin lakeihin ei ehditty järjestää vuonna 2014 lakien myöhäisen hyväksymisen vuoksi. Koulutukset siirrettiin vuodelle 2015.</p>
<p>Henkilöstö osaa hyödyntää verkon yhteisöpalveluita sekä uusia verkkosivuja työssään.</p> <p><i>Tiedottaja tukee muita työntekijöitä uusien verkkosivujen sekä internetin eri yhteisöpalveluiden käyttöönotossa.</i></p>	<p>Tiedottaja koulutti työntekijöitä verkkosivujen päivittämisestä sekä internetin yhteisöpalvelujen käytöstä. Syksyllä laadittiin viestintäsuunnitelmaan liite Setan käyttämien yhteisöpalveluiden käyttöohjeeksi.</p>
<p>Viestintää vahvistetaan.</p> <p><i>Rekrytoidaan viestintäharjoittelija viestinnän tueksi tekemään painotuotteita ja verkkoviestintää sekä tukemaan juhluvuoden viestinnän suunnittelua ja toteuttamisesta.</i></p>	<p>Toisen vuoden medianomiopiskelija Metropolia ammattikorkeakoulusta työskenteli harjoittelijana kymmenen viikkoa kesällä. Harjoittelija tuki harjoittelun aikana tiedottajaa ulkoisen ja sisäisen yhteisöviestinnän toteuttamisessa. Osana harjoittelua toteutettiin myös avoin kysely verkkosivujen kehittämiseksi.</p>
<p>Toimistopalveluihin ja avustaviin tehtäviin on riittävästi työvoimaa.</p> <p><i>Otetaan siviilipalvelushenkilö tai osa-aikainen työntekijä toimistotehtäviin.</i></p>	<p>Siviilipalvelushenkilöä tai osa-aikaista toimistotyöntekijää ei voitu ottaa, koska tähän tarkoitukseen ei ollut rahoitusta.</p>

Rahoitus ja varainhankinta

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet:
<p>Setan varainhankinta ja rahoitus kehittyvät entisestään ja uusia rahoitusmuotoja löytyy. Seta on RAY:n jäsen.</p> <p><i>Varainhankintaa kehitetään aktiivisesti osana viestintästrategiaa.</i></p> <p><i>Uusituilla verkkosivuilla lahjoittamismahdollisuus tuodaan esiin monipuolisesti.</i></p>	<p>Seta keräsi keräyslupan turvin lahjoituksia itselleen ja jäsenjärjestöilleen sekä kahdelle venäläiselle hlbtijärjestöille. Verkkosivujen uudistamisen yhteydessä lahjoittaminen nostettiin paremmin esiin. Suora lahjoittaminen verkkopalvelun kautta kuitenkin keskeytettiin uuden verkkosivuston yhteensopivuusongelmien vuoksi.</p> <p>Lahjoittamista tilisiirtona ja suoraan keräyslippaisiin tuotiin esille Setan viestinnässä monipuolisesti vuo-</p>

	<p>den aikana ja se kytkettiin Setan 40-vuotisjuhlavuoteen. Lahjoituksia kertyi vuoden aikana 10.362,61 euroa, joista jäsenjärjestöille ja venäläisille järjestöille osoitettuja lahjoituksia oli yhteensä 7.156,44 euroa.</p> <p>Seta oli Raha-automaattiyhdistyksen jäsen. Raha-automaattiyhdistyksen valmistelijoihin ja tarkastajiin pidettiin aktiivisesti yhteyttä. Raha-automaattiyhdistyksen edustajat vierailivat Setassa alkusyksyllä.</p> <p>Suurin osa Setan sisäisestä ja jäsenjärjestöille suunnatusta koulutustoiminnasta toteutettiin yhteistyössä KSL:n kanssa. Seta liittyi KSL:n jäseneksi.</p>
--	--

4.2 Toiminta palvelee hyvin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien yhteisöä

Toiminnan tavoitavuus ja houkuttelevuus

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toteutuneet toimenpiteet:
<p>Jäsenjärjestön jäsenyys Setassa koetaan hyödylliseksi ja positiiviseksi. Seta ja jäsenjärjestöt tekevät yhteistyötä.</p> <p><i>Järjestetään puheenjohtajatapaaminen ja jäsenjärjestötapaamisia.</i></p> <p><i>Hallitus pitää aktiivisesti yhteyttä jäsenjärjestöihin kummitoiminnan, Facebook-ryhmien ja tapaamisten kautta. Tarjotaan Setan foorumia jäsenjärjestöille keskinäisen vertaisoppimisen ja yhteydenpidon kanavaksi.</i></p> <p><i>Seta neuvoo jäsenjärjestöjä järjestöllisissä, viestinnällisissä ja talousasioissa.</i></p> <p><i>Setan koulutustoiminta järjestää koulutusta jäsenjärjestöille heidän toimintaansa tukevista teemoista yhteistyössä KSL-opintokeskuksen kanssa. Seta tukee erityisesti uusien jäsenjärjestöjen koulutustoiminnan aloittamista ja vahvistamista.</i></p>	<p>Seta järjesti puheenjohtajatapaamisen sekä jäsenjärjestöpiknikin. Edustajakokouksen ja valtuuston yhteydessä jäsenjärjestöt saivat koulutusta useista teemoista.</p> <p>Jäsenjärjestöille tarjottiin Setan omaa koulutusta koulutus- ja ryhmänohjaamisesta. Seta välitti tietoa katojärjestönsä SOSTEn koulutustarjonnasta jäsenjärjestöilleen.</p> <p>Hallituksen jäsenillä oli kullakin vastuullaan yhteydenpito muutamiin jäsenjärjestöihin ns. kummin roolissa. Hallitus piti tätä kautta yhteyttä jäsenjärjestöihin ja seurasi niiden kuulumisia.</p> <p>Nuorisotyön koordinaattori oli yhteydessä kaikkiin jäsenjärjestöihin puhelimen välityksellä. Nuorisotyön koordinaattori osallistui HeSetan hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen.</p> <p>Järjestettiin jäsenjärjestöille nuortenryhmien ohjaajakoulutus.</p>
<p>Jäsenistö kokee Setan nykyaikaisena ja helposti osallistuttavana järjestönä. Seta pystyy houkuttelemaan mukaan uusia toimijoita. Setan luottamustehtäviin on paljon ehdokkaita.</p> <p><i>Valtuusto perustaa vaalivaliokunnan. Vaalivaliokunta tiedottaa aktiivisesti mahdollisuudesta asettua ehdolle hallitukseen. Hallituksen asettamiin valiokun-</i></p>	<p>Valtuusto perusti vaalivaliokunnan, joka tiedotti mahdollisuudesta asettua ehdolle Setan luottamustehtäviin.</p> <p>Kaksi uutta jäsenjärjestöä (Sateenkaariyhdistys Malrus ry ja H.O.T. ry) hyväksyttiin Setan jäsenjärjestöiksi.</p>

<p><i>tiin ja työryhmiin järjestetään mahdollisuuksien mukaan avoin haku, josta viestitään usealla kielellä.</i></p>	<p>Avoin haku avattiin nuorisotoimikuntaan, kansainvälisten asioiden toimikuntaan, koulutuspoliittiseen toimikuntaan ja transpoliittiseen toimikuntaan vuoden 2014 lopulla vuotta 2015 varten.</p>
<p>Setan kannatusjäsenien määrä kasvaa.</p> <p><i>Kannatusjäsenyydestä kerrotaan aktiivisesti kumppanijärjestöille. Kannatusjäsenyyttä markkinoidaan myös yksityishenkilöille.</i></p>	<p>Kannatusjäsenyydestä kerrottiin aktiivisesti kumppanijärjestöille ja sitä markkinoitiin monipuolisesti. Uusiksi kannatusjäseniksi vuoden aikana liittyivät Taideyliopiston ylioppilaskunta, Työväen Urheiluliitto, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijakunta POKA ja Lapin yliopiston ylioppilaskunta LYY.</p>

Asiakaslähtöisyys

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toimenpiteet:
<p>Setan palvelutarjonta perustuu palveluja käyttävien tarpeisiin ja toiveisiin.</p> <p><i>Seta hyödyntää jäsenjärjestöille suunnatussa toiminnassa ja palveluissa jäsenjärjestöjen antamaa palautetta ja toiveita.</i></p> <p><i>Jäsenjärjestöille suunnattu koulutustoiminta arvioidaan ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään koulutuksen kehittämisessä.</i></p> <p><i>Transtukipiste kerää säännöllisesti asiakaspalautetta ja huomioi kysynnän ja palautteen palvelujen ja toimintamuotojen kehittämisessä. Toiminnasta tiedottamista verkon yhteisöpalveluiden avulla kehitetään edelleen.</i></p>	<p>Setan toteuttamista jäsenjärjestöille suunnatuista koulutuksista kerättiin systemaattisesti palautetta, jota hyödynnettiin koulutustoiminnan kehittämisessä.</p> <p>Koulutustoiminta kartoitti jäsenjärjestöjen koulutus- tarpeita.</p> <p>Artsi-hankkeen tuella kehitettiin Setan palautelomakkeita ja muita arviointikäytäntöjä, kuten vuosikellon käyttöä.</p> <p>Transtukipiste kehitti Artsi-hankkeen avulla työn arvioinnin käytäntöjään, jotta voidaan systemaattisemmin koota palautetta sidosryhmiltä, vapaaehtoisilta, asiakkailta ja toteuttaa itsearviointi. Transtukipiste keräsi kirjallista palautetta Voimavaraleiristä, TransHelsinki-tapahtumasta ja vertaistukiryhmien osallistujilta sekä suullista palautetta vastaanottotyön asiakkailta. Toimistolle laitettiin palautelaatikko mahdollistamaan spontaania palautteen antoa.</p>

Tuki jäsenjärjestöille ja luottamushenkilöille

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:	Toimenpiteet:
<p>Jäsenjärjestöille suunnattujen palvelujen koordinointi ja kattavuus vahvistuvat.</p> <p><i>Perustetaan järjestösihteerin tehtävä ja toteutetaan rekrytointi. Järjestösihteeri kartoittaa jäsenjärjestöjen tarpeet jäsenjärjestökierröksellä ja jäsenjärjestötapaamisissa.</i></p>	<p>Järjestösihteerin tehtävää ei perustettu, koska siihen ei ollut rahoitusta.</p>
<p>Jäsenjärjestöjen edellytykset toimia työnantajana ja jäsenjärjestöjen työntekijöiden työlleen saama tuki paranevat.</p>	<p>Työnantajapäivän toteuttaminen siirtyi myöhemmäksi, koska sen järjestämiseen ei ollut resursseja.</p>

<p><i>Järjestetään työnantajana toimiville jäsenjärjestöille suunnattu tapaaminen, jossa jäsenjärjestöjen työntekijät ja työnantajan tehtäviä hoitavat luottamushenkilöt pääsevät vaihtamaan kokemuksia ja hyviä käytäntöjä työnantajuudesta ja työn tuesta ja saavat tietoa työnantajan velvoitteista.</i></p>	
<p>Hallitus on hyvin perehtynyt ja sitoutunut tehtäväänsä ja Setan toimintaan.</p> <p><i>Hallitukselle järjestetään vuoden alussa perehdytysviikonloppu.</i></p>	<p>Hallitukselle järjestettiin tammikuussa kaksipäiväinen perehdytysviikonloppu. Kyseessä oli ensimmäinen pidempi hallituksen perehdytys. Kokemus oli hyvä ja perehdytysviikonloppu otetaan pysyväksi käytännöksi. Perehdytyksen osana hallitukselle jaettiin Setan toimintaa ohjaavat asiakirjat, kuten aiempinakin vuosina.</p>